

YLISTÄKÄÄ HERRAA LAULAEN JA RUMPUA LYÖDEN

Tutkimus International Evangelical Churchin jumalanpalvelusmusiikista

Anna Väätäinen
Opinnäytetyö, syksy 2010
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Diak Etelä Kauniainen
Sosiaalialan koulutusohjelma
Kristillisen lapsi- ja nuorisotyön
suuntautumisvaihtoehto
Sosionomi (AMK) + kirkon
nuorisotyönohjaajan virkakelpoisuus

TIIVISTELMÄ

Anna, Väätäinen. ylistäkää herraa laulaen ja rumpua lyöden – Tutkimus International Evangelical Churchin jumalanpalvelusmusiikista. Kauniainen, syksy 2010, 54 s., 3 liitettä.

Diakonia-ammattikorkeakoulu, Diak Etelä Kauniainen, sosiaalialan koulutusohjelma, kristillinen lapsi- ja nuorisotyön suuntautumisvaihtoehto, sosionomi (AMK) + kirkon nuorisotyönohjaajan virkakelpoisuus.

Opinnäytetyössä selvitettiin International Evangelical Churchin jumalanpalvelusmusiikista vastaavien henkilöiden käsityksiä heidän vastualueensa nykyisestä tilasta ja tähänastisesta kehityksestä, sekä siitä, mikä on heidän toimintansa tavoite. Lisäksi International Evangelical Churchin jumalanpalvelukseen osallistujilta kysyttiin, mikä auttaisi heitä osallistumaan yhteiseen ylistykseen jumalanpalveluksissa. Opinnäytetyö on tehty International Evangelical Churchin ehdotuksesta. Opinnäytetyön tarkoitus on palvella International Evangelical Churchin jumalanpalvelusmusiikin kehittämistä.

Opinnäytetyön viitekehyksessä kuvataan jumalanpalvelusmusiikin historiaa apostolien ajasta tähän päivään ja käsitellään musiikkiin liittyvää teologiaa. Lisäksi esitellään jumalanpalvelusmusiikista aikaisemmin tehtyjä tutkimuksia.

Tutkimuksessa on käytetty sekä kvalitatiivisen että kvantitatiivisen tutkimuksen keinoja. Aineisto kerättiin puolistrukturoidun haastattelun ja kyselylomakkeen avulla. Haastateltavana oli seitsemän international Evangelical Churchin jumalanpalvelusmusiikista vastaavaa henkilöä. Kysely tehtiin jokaiselle 25.4.2010 International Evangelical Churchin jumalanpalvelukseen osallistuvalla. Aineisto analysoitiin teemoittain.

Tutkimus osoitti, että International Evangelical Churchin jumalanpalvelusmusiikki on kehittynyt monien muutosten kautta. Jumalanpalvelusmusiikista vastaavat henkilöt pyrkivät kehittämään musiikkia monipuolisemmaksi ja auttamaan ihmisiä ylistämään. International Evangelical Churchissa yhteiseen ylistykseen osallistumista vaikeuttavaksi tekijäksi osoittautui laulujen tuntemattomuus. Jumalanpalvelusmusiikin johtamiseen toivottiin useita instrumentteja ja moniäänistä laulua. Jumalanpalvelusmusiikki merkitsi International Evangelical Churchin jumalanpalvelukseen osallistujille pääasiassa ylistystä, kiitoksen antamista ja ihailua.

Tulosten perusteella voidaan päätellä, että International Evangelical Churchin jumalanpalveluksissa tulisi laulaa tutumpia lauluja. Seurakuntalaiset ymmärtävät musiikin merkityksen jumalanpalveluksessa hyvin yhdensuuntaisesti. Vastuunkantajien tavoitteella saada International Evangelical Churchin jumalanpalvelukseen monipuolista musiikkia, on hyvät mahdollisuudet toteutua.

Avainsanat: jumalanpalvelus, musiikki, kehittäminen, kvalitatiivinen tutkimus, kvantitatiivinen tutkimus

ABSTRACT

Väätäinen, Anna. Liturgical music in International Evangelical Church. 54 p., 3 appendixes. Language: Finnish. Kauniainen, Autumn 2010.

Diaconia University of Applied Sciences. Degree programme in Social Services, option in Christian Youth. Degree: Bachelor of Social Services.

The aim of the study was to define how the people taking the responsibility of the International Evangelical Church's liturgical music see the situation of their responsibilities and understand the aim of their work. Another objective of the study was to review what helps people worship in International Evangelical Church Sunday services. The research topic was suggested by the International Evangelical Church. The survey seeks to help develop the liturgical music in International Evangelical Church.

The history of liturgical music from the Apostolic age until today is described in the theoretical part of the study. Theological issues and earlier studies of liturgical music are introduced as well.

Both qualitative and quantitative research methods were used, and the material was collected through half structured interviews and a questionnaire. Seven people responsible for the liturgical music in International Evangelical Church were interviewed. Everyone who attended the International Evangelical Church Sunday service on the 25th of April 2010 was asked to fill out the questionnaire. The results were analysed and categorised into various themes.

The results revealed that the music in the Sunday services of International Evangelical Church has gone through many changes. The goal of the people responsible for the music field was to have more diverse music in the Sunday services and to help people worship. In the Sunday services, the main issue making it hard to worship was that the songs are often unknown to the people attending. The leaders and the parishioners wish that the music should be led with many instruments and many singers. The results showed that for the majority of the parishioners in International Evangelical Church the music in the services represents praise, giving thanks and admiration.

The results indicate that the songs used in International Evangelical Church Sunday services should be more well-known. The parishioners shared their views concerning the music in the Sunday services. There are good chances of succeeding in the attempt to diversify the music used in the International Evangelical Church Sunday services.

Keywords: Sunday service, music, development, qualitative research, quantitative research

SISÄLTÖ

1 MITÄ LAULETAAN JA MITEN?	5
2 INTERNATIONAL EVANGELICAL CHURCH.....	7
2.1 Esittely	7
2.2 Historia.....	8
2.3 Jäsenet	9
3 KÄSITTEITÄ	13
4 JUMALANPALVELUSMUSIIKKI	14
4.1 Musiikin teologia	14
4.2 Historia.....	16
5 IEC:N JUMALANPALVELUSMUSIIKKI	20
5.1 Kirkon eri vaiheissa.....	20
5.2 Nykyinen käytäntö	23
5.3 Tulevaisuuden näkymiä.....	24
6 TUTKIMUKSEN ESITTELY	26
6.1 Tutkimusprosessi.....	26
6.1.1 Kyselylomakkeen valmistaminen	28
6.1.2 Kyselyn testaus ja toteutus	29
6.2. Tutkimusmenetelmät	30
6.3 Analyysimenetelmät.....	30
6.4 Tutkimuksen eettisyys.....	31
7 TUTKIMUSTULOKSET	33
7.1 Tulosten esittely ja analysointi	34
7.1.1 Kuinka moni laulaa?.....	34
7.1.2 Mikä vaikeuttaa yhteiseen ylistykseen osallistumista?	36
7.1.3 Musiikin merkitys	41
7.1.4 Soittimet ja laulu	43
7.1.5 Laulujen kieli.....	44
7.2 Kyselylomakkeen arviointia	45
7.3 Vertailua vuonna 2005 tehdyn tutkimuksen kanssa	47
8 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA.....	48
8.1 Kehitysehdotuksia	49
8.2 Tutkimuksen luotettavuuden arviointi.....	51
8.3 Kehittävää tutkimusta.....	52
LÄHTEET.....	53
LIITE 1 Haastattelukysymykset.....	55
LIITE 2 Kyselylomake.....	56
LIITE 3 Kyselylomakkeen saatekirje.....	59

1 MITÄ LAULETAAN JA MITEN?

Tässä työssä käsittelyn kohteena on Helsingissä toimivan International Evangelical Churchin jumalanpalvelusmusiikki. Työni tarkoituksena on selvittää, miten International Evangelical Churchin jumalanpalvelusmusiikkia tulisi kehittää. Lähestyn aihetta haastatteluista, havainnoista ja kyselytutkimuksesta saatujen tietojen pohjalta. Työssäni esittelen International Evangelical Churchia, jumalanpalvelusmusiikin historiaa ja teologiaa sekä joitakin aiheeseen liittyviä käsitteitä, kuvaan tutkimusprosessini kulkua ja perustelen valitsemiani tutkimus- ja analyysimenetelmiä. Lopuksi analysoin keräämääni aineistoa ja esitän tulosten pohjalta kehittämisehdotuksia International Evangelical Churchin jumalanpalvelusmusiikkiin. Jatkossa viittaan International Evangelical Churchiin lyhenteellä IEC.

Halusin suorittaa Työ, työyhteisö ja johtaminen-opintokokonaisuuden IEC:ssä, koska olen innostunut kansainvälisyydestä sekä vapaaehtoisten voimin tehtävästä hengellisestä työstä. Pian kehittyi ajatus, että voisin tehdä opinnäytetyöni samalle työnantajalle, jolloin kyseiseen opintokokonaisuuteen liittyvä harjoittelu tukisi opinnäytetyöprosessia. Näiden ajatusten pohjalta otin yhteyttä IEC:n pastoriin Timo Keskitaloon ja kysyin, olisiko heillä tarvetta jonkinlaiselle tutkimukselle. Musiikkityön kehittäminen oli IEC:ssä ajankohtainen aihe, ja oman musiikin harrastuneisuuteni takia minulle sopiva. Koska musiikki liittyy seurakunnan toiminnassa lähes jokaiseen työalaan, päädyin rajaamaan tutkimusalueen jumalanpalvelusmusiikkiin. Alkuperäinen ajatukseni oli, että olisin uusinut vuonna 2005 toteutetun jumalanpalvelusmusiikkia koskeneen kyselyn ja lisännyt siihen joitakin aiheita. Saadakseni selville, millaiset lisäkysymykset olisivat hyödyllisiä, minun oli tutustuttava IEC:ssä nykyisin käytössä olevaan jumalanpalvelusmusiikkiin ja sen toteutukseen haastatteleamalla IEC:n jumalanpalvelusmusiikista vastaavia vapaaehtoisia. Haastatteluiden pohjalta päädyin tekemään kokonaan uuden kyselylomakkeen, jotta saisin tutkimukseni vastaamaan paremmin IEC:n jumalanpalvelusmusiikin nykyisiä tarpeita. Haastatteluista sain myös arvokasta tietoa IEC:n jumalanpalvelusmusiikin historiasta ja kuulin käsityksiä siitä, mihin suuntaan IEC:n jumalanpalvelusmusiikkia päävastuunkantajien mukaan tulisi kehittää. Haastatteluiden tuloksia on kerätty kootusti kappaleeseen neljä, mutta niistä poimittuja kommentteja esiintyy työssäni myös pitkin matkaa.

Kysely toteutettiin saman päivän aikana IEC:n molemmissa jumalanpalveluksessa. Ensimmäinen jumalanpalvelus pidettiin Mellunmäen seurakuntakodilla kello 10.00, ja toinen Tempeliahaukion kirkossa kello 14.00. Jatkossa viitataan kello kymmenen jumalanpalvelukseen aamujumalanpalveluksena ja kello kahden jumalanpalvelukseen iltapäivän jumalanpalveluksena. Kyselyn tuloksia esitän sekä kaavioiden että tekstin muodossa. Tutkimuksessani vertaan aamu- ja iltapäivän jumalanpalveluksissa tehtyjen kyselyjen tuloksia keskenään ja peilaan tuloksia myös aiempaan tutkimukseen sekä tekemistäni haastatteluista saatuihin tuloksiin.

2 INTERNATIONAL EVANGELICAL CHURCH

2.1 Esittely

International Evangelical Church, IEC, on Helsingissä toimiva tunnustusten välinen kristillinen kirkko. Se tarjoaa kaikista kansoista, kirkoista ja kulttuureista tuleville kristityille kotoisan paikan ylistää Kolmiyhdeistä Jumalaa ja jakaa elämää yhdessä toisten kristittyjen kanssa englannin kielellä. (Esite, 1) IEC:stä puhuttaessa on muistettava, että virallisesti se on rekisteröitynyt yhdistykseksi eikä kirkoksi, joskin teologiselta kannalta ajateltuna se on kirkko. IEC:n teologinen linjaus on tiivistetysti Apostolisessa ja Nikean uskontunnuksessa. Kirkon nykyinen pastori Timo Keskitalo on Suomen evankelis-luterilaisen kirkon pappi, ja IEC saa tukea Suomen evankelis-luterilaiselta kirkolta, mutta sitä eivät sido Suomen evankelis-luterilaisen kirkon teologiset linjaukset, eikä luterilaiset tunnustuskirjat. (Timo Keskitalo, henkilökohtainen tiedonanto 8.3.2010.)

Seurakunnan nykyinen pastori Timo Keskitalo perustelee kirkon nimeä seuraavasti. International -sanana tilalle muita vaihtoehtoja olisivat olleet ”multicultural” (monikulttuurinen) tai ”foreigners” (ulkomaalaisten), mutta ne eivät olisi sanoina kattaneet kirkon jäsenistöä. Kirkkoon kuuluu nimittäin paljon myös sellaisia jäseniä, jotka eivät enää asu Suomessa, minkä vuoksi sana ”kansainvälinen” sopii kirkon nimeen paremmin kuin sana ”monikulttuurinen”. Kirkko ei myöskään ole ainoastaan ulkomaalaisten kirkko, sillä kirkossa on paljon täysin suomalaisia tai Suomen kansalaisuuden omaavia jäseniä. (Timo Keskitalo, henkilökohtainen tiedonanto 8.3.2010.)

Kun puhutaan evankelisesta kirkosta, tarkoitetaan, että kyseinen kirkko on sitoutunut kolmeen määritykseen. Ensimmäisen määrityksen mukaan Raamattu on kirkon ylin auktoriteetti, eivät traditio tai piispojen lausunnat. Toiseksi evankelisessa kirkossa korostetaan henkilökohtaista uskoa. On tärkeää, että ihminen niin sanotusti syntyy uudesti. Kolmas evankelisen kirkon tunnusmerkki on, että kirkko tekee aktiivista evankelointityötä. (Timo Keskitalo, henkilökohtainen tiedonanto 8.3.2010.)

2.2 Historia

IEC sai alkunsa vuonna 1976, kun huomattiin, että Helsingissä asuu noin tuhat englantia puhuvaa ulkomaalaista, joilla ei ollut seurakuntaa, jossa kokoontua. Koska Tempeliahaukion kirkko oli kuuluisa turistikohde, pastori Dr. Lloyd Swantz aloitti toimintansa sieltä. Hän sai tuen Taivallahden seurakunnalta, minkä seurauksena hän alkoi puhua kirkkoon tuleville turisteille ja järjestää heille lyhyitä hartaushetkiä. Syyskuussa 1976 aloitettiin säännölliset englanninkieliset jumalanpalvelukset Tempeliahaukion kirkossa. Joka sunnuntai jumalanpalveluksissa oli tarjolla ehtoollinen. Alussa jumalanpalvelukset ja muu toiminta kulki International Church -nimen alla. (Esite, 1–4.)

Alusta asti toiminnan luonne oli yhteisöllinen. Vapaaehtoisia käytettiin paljon erilaisiin tehtäviin, ihmiset toivotettiin tervetulleeksi heidän astuessaan kirkkoon ja jokaisen jumalanpalveluksen jälkeen ihmiset kutsuttiin niin sanottuun yhteisöhetkeen, jossa seurakuntalaisilla oli mahdollisuus tutustua toisiinsa. Myös kotiryhmät samoin kuin kristillisen kirjallisuuden levittäminen ovat olleet merkittävä osa toimintaa. IEC:n yhteys Suomen evankelis-luterilaiseen kirkkoon on aina ollut vankka. Alusta tähän päivään asti oltiin yhteydessä myös Amerikan evankelis-luterilaiseen kirkkoon, mutta tänä vuonna yhteys katkaistiin eriävien teologisten linjausten vuoksi. Molemmat yhteistyökirkot antoivat International Churchille merkittävää taloudellista tukea. Ensimmäisenä vuonna keskimääräinen kävijämäärä International Churchin jumalanpalveluksissa oli 84 henkeä. (Esite, 2–4.)

Kahdessa vuodessa International Churchin tila vakiintui ja se sai nimekseen International Evangelical Church in Finland. Samalla se rekisteröitiin lailliseksi yhdistykseksi. Syksyllä 1987 International Evangelical Church in Finland sai kirkollisen tunnustuksen, kun Amerikan evankelis-luterilaisen kirkon presidentti vieraili Suomessa. Tunnustuksen allekirjoittivat mainitun presidentin lisäksi Suomen arkkipiispa Mikko Juva ja Helsingin hiippakunnan piispa Aimo Nikolainen. (Esite, 2–3.)

Lloyd Swantz toimi seurakunnan pastorina vuoteen 1989 asti. Hänen seuraajiaan 1990-luvun aikana olivat Rev. Charles Colberg, Rec. Charles Jacobson ja Rev. Donald Schults, jotka kaikki omalla osallaan jatkoivat pastori Swantzin työtä. 90-luvun alussa

maahanmuuttajien määrä Suomessa kasvoi. IEC oli nopeasti tietoinen muutoksesta ja ryhtyi tarjoamaan maahanmuuttajille ohjausta, avustusta ja englannin kielen kursseja. 1997 IEC aloitti aamujumalanpalvelukset Tempeliaukion kirkossa järjestettävän ilta-päivän jumalanpalveluksen rinnalla. Aamujumalanpalvelusten paikaksi valittiin Herttoniemen luterilaisen seurakunnan kappeli, koska Herttoniemessä asui paljon maahanmuuttajia. Samana vuonna IEC järjesti ensimmäisen ekumeenisen rukouspalveluksen Helsingin ortodoksisen kirkon kanssa. Tapahtuma toistettiin 90-luvun loppupuolella. Muita muutoksia olivat nuortenaikuisten toiminnan ja perhetoiminnan aktivoituminen sekä Katajanokan vankilassa aloitetut viikoittaiset raamattuopetukset ja kuukausittaiset ehtoollishetket. (Esite, 4–11.)

Uudelle vuosituhannele tultaessa IEC sai ensimmäisen suomalaisen pastorin, Timo Keskitalon, joka edelleen palvelee tehtävässään. Hän tukee eri kieliryhmistä tulevia kristittyjä omien kokoontumisten järjestämisessä. Helsingissä on noin 15 erikielistä kristillistä ryhmää, joille IEC on ikään kuin äiti. IEC:n omia jumalanpalveluksia Keskitalo kuvaa paikaksi, jossa kaikilta mantereilta, yli 20:stä eri kansallisuudesta ja kaikista eri ikäryhmistä tulevat kristityt kokoontuvat yhteen rukoilemaan, laulamaan ja jakamaan yhdessä. IEC:n jumalanpalveluksissa kävijät ovat myös itse aktiivisesti toteuttamassa jumalanpalvelusta. Joka sunnuntai tarvitaan ainakin 15 vapaaehtoista, jotta jumalanpalvelus saadaan toteutuksi. Tämän lisäksi seurakuntalaisten on mahdollista käyttää lahjojaan monissa muissa toimintamuodoissa, joita IEC järjestää. Uudet jäsenet ovat myös hyvin tervetulleita tuomaan oman panoksensa mukaan. IEC on Keskitalon mukaan uskon yhteisö, jossa Jeesus Kristus on elämän keskuksena ja pelastuksen ainoana perustana, ja jossa Raamattua pidetään elämän ja uskon ohjenuorana. (Esite, 11–12.)

2.3 Jäsenet

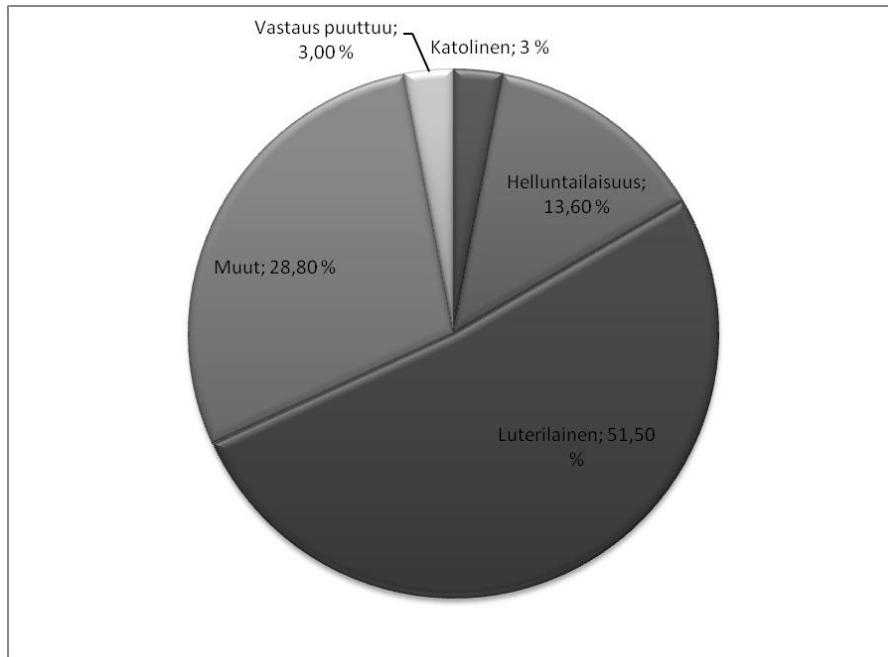
IEC:n jäseneksi pääsee allekirjoittamalla jäsenhakemuksen. Jäsenhakemuksen allekirjoittanut vakuuttaa, että Jeesus on hänen Vapahtajansa ja, että hän sitoutuu apostoliseen uskontunnustukseen. IEC:n vastuutehtävissä toimimiseen, esimerkiksi kuorossa laulamiseen tai nuorten iltojen järjestämiseen, ei vaadita seurakunnan virallista jäsenyyttä. Sen sijaan vain IEC:n viralliset jäsenet ovat äänioikeutettuja seurakunnan vaaleissa. (Timo Keskitalo, henkilökohtainen tiedonanto 20.9.2010.)

IEC:n jäsenet ja sen jumalanpalveluksissa kävijät ovat paljolti eri ihmisiä, sillä jäseninä on monia sellaisia, jotka eivät enää asu Suomessa, mutta haluavat silti kuulua IEC:hen. Toisaalta kävijöissä on myös paljon sellaisia, jotka ovat Suomessa vain muutaman vuoden, eivätkä halua siksi ajaksi liittyä virallisesti uuteen seurakuntaan. Erityisesti iltapäivän jumalanpalvelukseen osallistuu lisäksi paljon turisteja, koska Tempeliaukion kirkko on Helsingin kuuluisa turistikohde. (Timo Keskitalo, henkilökohtainen tiedonanto 8.3.2010.)

Seuraavissa taulukoissa esitetään, mihin kirkkokuntiin IEC:n jumalanpalvelukseen osallistujat kuuluvat. Tiedot on kerätty osana jumalanpalvelusmusiikkia koskenutta kyselyä, jonka teetin IEC:n jumalanpalvelukseen osallistuville. Vastaukset on koottu erillisiksi tilastoiksi, koska jumalanpalvelukset ovat erillisiä, keskenään erilaisia kokonaisuuksia, ja tuloksille on eri jumalanpalvelusten kohdalla erilaiset selittävät tekijät.

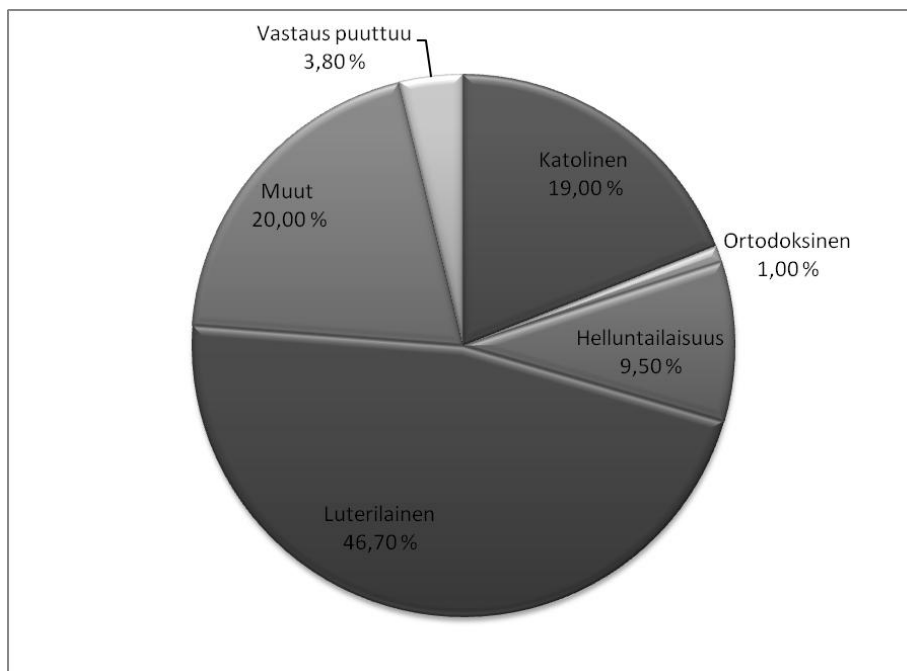
Ensimmäisestä taulukosta nähdään, että yli puolet kyselyyn vastanneista seurakuntalaisista kertoo kuuluvansa luterilaiseen seurakuntaan. Seuraavaksi suurin joukko, lähes 30 prosenttia, kuuluu muihin seurakuntiin kuin annettuihin neljään vaihtoehtoon. Helluntailaisuutta edustaa noin 14 prosenttia ja katolilaisuutta vain 3 prosenttia. Ortokseja ei kyselyyn osallistuneista ollut yhtään.

KUVIO 1. Aamujumalanpalveluksen kirkkokuntajakauma

Toinen taulukko kertoo, että iltapäivän jumalanpalvelukseen osallistuneista niin ikään noin 50 prosenttia kuuluu luterilaiseen kirkkoon. Noin 20 prosenttia on katolilaisia ja suunnilleen saman verran vastaa kuuluvansa johonkin muuhun kuin mainittuihin neljään kirkkokuntaan. Ortodokseja oli vastaajissa vain yksi ja helluntaiseurakuntiin kuuluvatkin jäivät vähemmistöön

KUVIO 2. Iltapäivän jumalanpalveluksen kirkkokuntajakauma

Luterilaisten suuri lukumäärä selittyy varmasti sillä, että IEC:n pastorina toimii luterilaisen kirkon pappi ja jumalanpalvelusten kulku noudattelee luterilaisen jumalanpalveluksen kaavaa. Näistä syistä IEC:llä käyvät voivat helposti mieltää itsensä luterilaisiksi, vaikka IEC onkin nimensä mukaisesti ainoastaan evankelinen, ei evankelis-luterilainen seurakunta. Kyselylomakkeessa ei myöskään tarjottu evankelista seurakuntaa vaihtoehdoksi, joten luterilainen on vaihtoehdoista lähinnä niitä, joiden kotiseurakunta on IEC. Monet IEC:n jumalanpalveluksissa käyvistä ovat myös suomalaisia, ja suomalaisista 80,6 prosenttia kuuluu luterilaiseen kirkkoon (Suomen evankelis-luterilainen kirkko i.a.).

Koska katolinen kirkko on maailman suurin kristillinen kirkko, on ymmärrettävää, että lähes viidesosa kansainvälinen jumalanpalveluksen osallistujista on katolilaisia (Kirkon tutkimuskeskus i.a.). Samasta syystä on yllättävää, että aamujumalanpalveluksessa heitä oli vain kolme prosenttia. Osioon muut uskonnot kuuluu pieniä itsenäisiä kirkkoja. Nämä kirkot ja seurakunnat ovat levinneet erityisesti Afrikassa, jossa kyselyyn vastanneista aamujumalanpalvelukseen osallistujista 21 prosenttia ja iltajumalanpalveluksen vastaajista 24,8 prosenttia on viettänyt suurimman osan elämästään, ja jossa heidän kotiseurakuntansa vieläkin mahdollisesti on. Samalla syyllä on selitettävissä helluntailaisten noin kymmenen prosentin määrät molemmissa jumalanpalveluksissa, sillä suuri osa Afrikan nuorista kirkoista mieltää itsensä helluntailaisperäisiksi karismaattisten vaikutteidensa vuoksi (Suomen uskonnonopettajainliitto ry. i.a.).

3 KÄSITTEITÄ

Kirkkomusiikki-sana on omaksuttu suomen kieleen Saksasta. Kirkkomusiikin ytimen katsotaan olevan jumalanpalvelusmusiikissa, mutta sen määrittelemisen käsitteenä ei ole yksiselitteistä. Kirkkomusiikiksi saatetaan mieltää kaikki musiikki, jota on totuttu kuulemaan kirkossa, mikä merkitsisi sitä, että lähes mikä tahansa vuoden 1600 tienoilla sävelletty musiikki olisi kirkkomusiikkia. Toisaalta messuja ja passioita on alettu esittää konsertteina muuallakin kuin kirkossa. Kirkkomusiikiksi voidaan käsittää myös mikä tahansa musiikki, jota jokin kirkko tai seurakunta liittää julistukseensa tai ylistykseensä. (Tuppurainen 2003, 37; Kirkon tutkimuskeskus 3.1.2002.) Tässä esityksessä tarkoitan kirkkomusiikilla alun perin hengelliseen käyttötarkoitukseen sävellettyä tai sanoitettua musiikkia. Kirkkomusiikkiin kuuluvat esityksessäni siis myös sellaiset virret, jotka ovat saaneet hengellisen sisällön vasta uudelleensanoituksen myötä.

Jumalanpalvelusmusiikki on käsitteenä yksinkertaisempi, sillä jo käsite itsessään avaa kyseisen musiikin käyttötarkoituksen. Jumalanpalveluksen voidaan kuitenkin ymmärtää tarkoittavan vain tietyn liturgisen kaavan mukaan toimitettua tilaisuutta tai jumalanpalvelukseksi voidaan ymmärtää kaikkien kirkkokuntien erilaiset tilaisuudet. Tässä työssä rajaan jumalanpalveluksen tarkoittamaan eri kristillisten seurakuntien viikoittaisia koko seurakunnan yhteisiä kokoontumisia. Jumalanpalvelusmusiikilla tarkoitan näissä kokoontumisissa käytettyä musiikkia. (Suomen evankelis-luterilainen kirkko Kirkollisten toimitusten opas i.a.)

4 JUMALANPALVELUSMUSIIKKI

4.1 Musiikin teologia

Läpi koko Raamatun aina Vanhasta Testamentista Ilmestyskirjaan ihmisiä kehoitetaan ylistämään Jumalaa laulaen. ”Hän antoi suuhuni uuden virren, kiitoslaulun Jumalamme ylistykseksi” (Psa. 40:4). ”Ja he lauloivat Mooseksen, Jumalan palvelijan, ja Karitsan laulua” (Ilm. 15:3). Ensimmäisessä Aikakirjassa kerrotaan, kuinka ”Daavid ja temppelipalveluksen johtajat määräsivät Asafatin, Hemanin ja Jedutunin jälkeläisten tehtäväksi pyhässä hurmoksessa ylistää Jumalaa säestäen lauluaan lyyralla, harpulla ja symbaaleilla” (1. Aik. 25:1). Myös kristillisessä seurakunnassa on alusta alkaen laulettu, mistä on useita viittauksia Raamatussa. Jeesus nousee viimeiseltä yhteiseltä aterialtaan opetuslasten kanssa vasta kun he ovat laulaneet kiitosvirren. Kun Paavali antaa ohjeita Korintin seurakunnalle jumalanpalveluksen viettämisestä, laulu mainitaan ensimmäisenä. (Sariola 2001, 163–164.) ”Kun kokoonnutte yhteen, jokaisella on jotakin annettavaa: laulu, opetus tai ilmestys, puhe kielillä tai sen tulkinta” (1. Kor. 14:26). Varmaa siis on, että laulaminen jumalanpalveluksissa on Raamatun kehotuksen mukaista.

Luterilainen musiikin teologiaa lähtee siitä perusväittäämästä, että musiikki on Jumalan luomislahja (Sariola 2003, 13). Kirkkoisä Augustinus toteaa, että musiikki on Jumalan lahja, johon ihminen vastaa ylistämällä häntä (Sariola 2003, 16). Uskonpuhdistajamme Martin Luther kirjoittaa:

Rouva Musica ei ole kehittynyt joskus myöhemmin jonkinlaisena lisäyksenä, vaan se on ollut olemassa luomakunnan alusta alkaen. Musiikki on siis osa sitä kaikkea luotua, jota katsoessaan Jumalan sanoi: ”Kaikki oli hyvää (1. Moos. 1:31).

Musiikki on siis luotu hyväksi, mutta kuten muutakin luotua, sitäkin voi käyttää väärin elämää tuhoaviin tarkoituksiin. (Sariola 2003, 14.) Musiikista puhuessaan Luther kiinnittää huomiota tapaan, jolla sitä harjoitetaan.

Koska musiikki on Jumalan paras lahja, sitä ei saa halveksia, vaan sitä pitää harjoittaa parhaalla mahdollisella taidolla.

Taitava musiikkikaan ei kuitenkaan ole ihmisen taiteellista aikaansaannosta, vaan Jumalan tekoa. Jumalalta saamallaan lahjoilla, ihminen ikään kuin muovaa ja järjestää luotua musiikkia. (Sariola 2003, 17–18.) Siinä missä Augustinus kokee musiikista saatavan ilon syntyä, Luther sanoo rakastavansa musiikkia, koska se tekee mielen iloiseksi, karkottaa Paholaisen ja synnyttää vilpitöntä iloa (Sariola 2003, 14, 21).

Koska Lutherin teologinen ratkaisu on, että Jumala toimii musiikissa, luomassaan materiassa, Luther ei tee selvää eroa maallisen ja hengellisen musiikin välille. Luther tekee ennemmin jakoa hyvän ja huonon musiikin välille. Hänen mukaansa hyvälle musiikille on ominaista siihen luomislahjana kuuluva ilo ja suloisuus, joka koituu Jumalan kunniaksi ja lähimmäisen parhaaksi. Huono musiikki on tämän vastakohta. Sitä ei tunnusteta Jumalan lahjaksi eikä myöskään harjoiteta lähimmäisen parhaaksi. Tämän musiikin teologisen näkökannan mukaan jumalanpalveluksissa on esimerkiksi täysin sallittua soittaa instrumentaalimusiikkia. Musiikista ei tule Jumalan kilpailija, vaan se koituu Jumalan kunniaksi. Lutherin kanssa samoihin aikoihin toimineet Zwingli ja Calvin eivät jakaneet Lutherin musiikin teologisia näkemyksiä, minkä vuoksi Zwingli ei hyväksynyt jumalanpalvelukseen minkäänlaista musiikkia ja Calvin vain yksinäisen psalmilaulun. Nykyään reformoitujen kirkkojen jumalanpalveluksissa kuitenkin lauletaan ja soitetaan. (Sariola 2003, 19–20, 24.)

Opinnäytetyöprosessin aikana keskustelimme IEC:n jumalanpalvelusmusiikista musiikista vastuuta kantavien kanssa sekä Kolossalaiskirjeen lauseesta ”laulakaa kiitollisin mielin Jumalalle psalmeja, ylistysvirsiä ja hengellisiä lauluja” että Efesolaiskirjeessä esiintyvistä lauseista: ”Veisatkaa yhdessä psalmeja, ylistysvirsiä ja hengellisiä lauluja”. Molemmissa kohdissa esiintyy kolmijako psalmit, ylistysvirret ja hengelliset laulut. Sariola selittää näiden tarkoittavan kolmea erilaista ja eri aikana syntyneitä laululajia. Psalmit olivat juutalaisesta perinteestä alkuseurakuntaan jääneitä lauluja. Hengelliset laulut puolestaan tarkoittavat alkuseurakunnan keskellä syntyneitä kreikankielisiä lauluja, joista monet käsittelevät Kristusta. (Sariola 2001, 164–165.) Ylistysvirsistä Sariola ei sano mitään. Kirkkomusiikin käsikirjaan artikkelin kirjoittaneen Tuppuraisen mukaan kolmen laulutyyppin mahdollisia eroja ei ole pystytty varmaksi selvittämään. Hän arvelee, että hymni tarkoittaa siinä uutta, mahdollisesti määrämittaista laulua ja hengellinen laulu taas vapaampaa, ehkä improvisoitua laulua. (Tuppurainen 2003, 40.)

IEC:n musiikkitoiminnan johdossa hyvin aktiivisesti toimiva vapaaehtoinen on Sariolan kanssa samaa mieltä kahden ensiksi mainitun laulutyyppin tulkinnasta, mutta hänellä on selitys myös ylistysvirsille. Hänen mukaansa Raamatun kohdissa mainitut ylistysvirret tarkoittavat Pyhän Hengen juuri siinä hetkessä inspiroimaa vapaata laulua. Se voisi toimia siten, että joku seurakuntalainen ehdottaa hänen mieleensä tullutta laulua ja se lauletaan siitä hetkestä inspiroituneena tai ihmiset saavat ylistyksen aikana vapaasti laulaa Pyhältä Hengeltä saamaansa sävelmää. (Haastateltava 4, 26.3.2010.) Tätä kohtaa käytetään IEC:ssä argumenttina sille, että jumalanpalveluksessa tulisi käyttää musiikkia monipuolisesti, eikä keskittyä vain yhden aikakauden, yhden tyylin musiikkiin.

4.2 Historia

Varhaisten kristittyjen jumalanpalvelusmusiikissa näyttää yhdistyneen juutalaisen synagogan ja kodeissa harrastetun laulun perinteet. Synagogakäytännöstä oli tuttua lukea pyhiä kirjoituksia puhelaulaen eli resitoiden yksinkertaisella melodialla. Tälle käytännölle oli olemassa varsin käytännöllinen syy, resitointi näet takasi luennan kuuluvuuden. Tavallista lukemista tuskin myöskään koettiin pyhien kirjoitusten kohdalla soveliaaksi, sillä liturgisella laululla oli myös jumalanpalvelusta juhlistava merkitys. Jumalanpalvelusten musiikki oli siis pääosin laulettua, mutta mukaan saatettiin hyväksyä myös yleVINä pidetyt soittimet harppu ja kitara. Sen sijaan aulos-puhallinsoitinta ei hyväksytty, koska haluttiin erottua pakanallisista menoista. Seurakunta osallistui esilaulajien ja mahdollisten soittajien esittämään musisointiin lyhyillä huudahduksilla (esimerkiksi Halleluja- ylistäkää Herraa) tai vuorolaulussa esilukijan kanssa. (Tuppurainen 2003, 39–40.)

Viimeistään 200-luvulla jumalanpalveluksissa alettiin käyttää varsinaisia laulusävelmiä, jotka erosivat puhelaulun sävelmäkaavoista. Koska uudet sävelmät edellyttivät laulajilta enemmän taitoa ja harjoitusta, alkoi muotoutua erityinen laulajan tehtävä, joka tunnetaan ainakin jo 400-luvulla. Solisteina toimiessaan laulajat luultavasti myös improvisoivat sävelmiä Raamatun sanoihin. Uusien sävelmien tekemistä edisti kirkon vuonna 313 saama yhteiskunnallinen asema valtionuskontona. 600-luvulla sävelmistön laajuus oli jo niin suuri, että alkoi olla työlästä pitää muistissa kaikkia kirkkovuoden aikana käytettyjä sävelmiä. (Tuppurainen 2003, 40–41.)

400-luvulta lähtien messun rakennetta alettiin muovata johdonmukaiseksi. Määrättiin, mitä kappaleita luettiin ja laulettiin kussakin messun kohdassa. 500-luvulle mennessä rakenne oli muovautunut samanlaiseksi kuin se oli myöhemmin keskiajalla. (Tuppurainen 2003, 40–41.) Lännen katolisessa kirkossa alettiin laulaa Raamatun ulkopuolisia runoja vasta 700–800 luvulla, kun taas idässä niitä oli laulettu jo aiemmin. Musisoinnista vastasivat edelleen pääosin esilaulajat tai kuoro, joskin messun pysyvien osien vaikiinnuttua seurakunta pääsi siihen paremmin mukaan. Pysyvillä osilla tarkoitetaan tunnettua Kyrie-Gloria-Sanctus-Agnus Dei -sarjaa, joka sai paikkansa 700–800 luvuilla ja muotoutui paikallisista musiikillisista käytänteistä. (Tuppurainen 2003, 42.)

Huolimatta siitä, että Raamattu todistaa laulun ja soiton kuuluvan yhteen, kirkkoisät pitivät soitinmusiikkia kristillisiin jumalanpalveluksiin sopimattomana (Ps. 146:1-2). Soitinmusiikki näet yhdistettiin kristittyjen mielissä pakanalliseen epäjumalanpalvelukseen ja siihen liittyvään siveettömään elämään. Ajateltiin, että Uudessa liitossa Kristus on jumalanpalveluksen ainoa ”soitin”. Kun kirkko jakaantui 1000-luvulla, idän ortodoksisuus pitäytyi varhaiskristillisen kirkon opetuksessa, jonka mukaan soitinmusiikilla ei ollut sijaa liturgiassa. Lännen kirkossa tilanne alkoi muuttua ensimmäisen vuosituhannen lopulla, kun uruista tuli kirkon soitin. (Sariola 2003, 25–26.)

Lännen kirkon musiikissa esiintyi 800-luvulta lähtien moniäänisyyttä ja 1300-luvulla sitä esiintyi myös messun pysyvissä osissa. 1300-luvulla myös soittimia ryhdyttiin käyttämään monipuolisemmin. Aiheesta ei ole säilynyt paljoa dokumentteja, mutta ilmeisesti pasuunoita käytettiin 1400-luvulla jo säännöllisesti. Samaan aikaan urut kehittivät yhä joustavammaksi ja rikkaammaksi soittimeksi. (Tuppurainen 2003, 45.)

Uskonpuhdistus vaikutti jumalanpalveluselämää uudistettaessa luonnollisesti myös jumalanpalvelusten musiikkiin. Reformoitujen kirkkojen tunnusmerkiksi jäi runomuotoon muokattujen kansankielisten psalmien käyttö, pelkistetyimmillään yksiäänisesti laulettuna ainoana kirkkomusiikin muotona. Luterilaisessa haarassa uskonpuhdistus vaikutti jumalanpalvelusmusiikkiin rikastuttavasti. Luther ei tyytynyt tarjoamaan vain tekstejä, vaan hän kantoi suurta huolta myös sävelmistä. (Tuppurainen 2003, 47.) Erityisesti 1600-luvulla, luterilaisen ortodoksian aikana, soittimille annettiin runsaasti tilaa jumalanpalveluksissa, sillä ne edustivat luomakuntaa. Laulu ja soitto kaikukoot Jumalan kunniaksi. (Sariola 2003, 26.) Kun aiemmin latinankieliset laulut muuttuivat kansankie-

lisiksi, ne saivat myös liturgisen tehtävän. Kuorot olivat edelleen mukana jumalanpalveluksissa, mutta osin kansankielisyyden ansioista seurakuntalaulu sai nyt suuremman jalansijan. (Tuppurainen 2003, 47.) Käsitys soivasta sanasta, synnytti uskonpuhdistuksen aikana luterilaisessa kirkossa ”sanamusiikin” kukoistuksen, joka huipentui Heinrich Schütz (k.1672) ja Johann Sebastian Bachin (k.1750) sävellyksiin. Erityisesti Bachista sanotaan, että hänen mielestään musiikkia tuli ensisijaisesti harjoittaa Jumalan kunniaksi. (Sariola 2003, 33; Smith & Carlson 31, 34.)

Ensimmäinen yksiaäninen virsisävelmistö saatiin Suomeen vuonna 1702. Se liittyi edellisenä vuotena julkaistuun virsikirjaan. Seurakunnan virsilaulun säestäminen uruilla alkoi tulla tavaksi vasta 1700-luvulla. Sitä aiemmin seurakunta oli laulanut kuoron johtamana. Kun urkurit 1800-luvulla siirtyivät käyttämään kokonaan nuotinnettuja säestyskirjoja aikaisemman runsaan improvisoinnin sijaan, oli se kenties osaltaan vaikuttamassa seurakuntalaulun hidastumiseen, joka tapahtui samoihin aikoihin. (Tuppurainen 2003, 50–52.)

1700-luvulla valistuksen ja osin pietismin vaikutuksesta rikas luterilainen jumalanpalveluselämä sanamusiikkeineen alkoi murentua. Kirkollisessa elämässä painopiste siirtyi tuonpuoleisesta tämänpuoleiseen, ja samalla jumalanpalvelus muuttui jumalan kansan juhlasta enemmän siveellisen kasvattamisen kouluksi. Kehitys vaikutti radikaalisti jumalanpalvelusten musiikkiin. Kun kirkkovoodella, jumalanpalveluksen rakenteella ja sisällöllä ei ollut enää samanlaista merkitystä, niihin kiinteästi liittynyt musiikki kävi tarpeettomaksi. Musiikille ei valistuksen ajan jumalanpalveluksissa löydetty enää sellaista asemaa ja paikkaa, joka olisi noussut sisällöstä. Tämän vuoksi sille alettiin etsiä ulkoapäin tulevia tunnusmerkkejä, joita olivat esimerkiksi juhlallisuus, arvokkuus, hartaus ja yksinkertaisuus. Laululla ja soitolla pyrittiin herättämään ja ylläpitämään uskonnollisia tunteita. (Sariola 2003, 27–28, 53–54.)

1800-luvun kuluessa kirkkomusiikin liturginen funktio alkoi taas kasvaa ja esille nousi pyrkimys palauttaa kirkkomusiikki ihannoitujen vanhojen esikuvien mukaiseksi. Tähän tavoitteeseen koetettiin päästä erilaisten opettajaseminaarien, kirkkomusiikkikoulujen ja kurssien avulla. Suomessakin erityinen kanttorien koulutus aloitettiin jo vuonna 1877. Seuraavalla vuosisadalla elettiin uusklassismin aikaa, jossa musiikin osalta haluttiin tuoda esille klassinen yksinkertaisuus. Suomessa erityisesti herätysliikkeiden piirissä

säilyneet suomalaiset kansantoisinnot saivat vuoden 1938 virsikirjan sävelmistössä huomattavan suuren osuuden. (Tuppurainen 2003, 55–56.)

Nykyään Suomessa käytössä olevassa uudistetussa virsisävelmistössä ovat säilyneet kansanveisuussa muotoutuneet toisinnot. Tilaa ovat saaneet myös aikaisemmin vieroksutut anglosaksistyyppiset hengelliset laulut, negrospirituaalit ja uuden tyyppiset rytmikkäät laulut. (Tuppurainen 2003, 58.) Luterilaisessa jumalanpalveluksessa musiikkia koskevissa kysymyksissä lähdetään siitä, että jumalanpalvelus on kokonaisuus. Musiikki ei ole vain johonkin väliin piristykseksi laitettu lisä, vaan kolmiyhteisen Jumalan pelastava läsnäolo toteutuu koko jumalanpalveluksessa. (Sariola 2003, 29; Valtasaari 2003, 356–359.)

5 IEC:N JUMALANPALVELUSMUSIIKKI

Tämän kappaleen tiedot on kerätty IEC:n julkaisemasta esitteestä ja haastatteluista, jotka tehtiin huhti- ja toukokuun aikana 2010. Haastateltavat valitsin IEC:n pastorin, Timo Keskitalon opastuksella. Haastateltavina olivat seitsemän IEC:n jumalanpalvelusmusiikista vastaavaa vapaaehtoista, joista lähes kaikki ovat musiikin ammattilaisia. Haastateltavista kaikki olivat olleet mukana IEC:n toiminnassa jo vähintään vuoden ajan, suurin osa useita vuosia. (Eskola & Suoranta 2001, 61, 64–65.) Haastateltavista kaksi vastasi kysymyksiin sähköpostilla. Yksi haastateltava antoi vastauksensa puhelimesta. Muut haastattelut nauhoitettiin ja litteroitiin. Haastatteluista kolme tehtiin suomeksi ja loput neljä haastattelua englanniksi. Haastattelut olivat kestoltaan 30–60 minuutin mittaisia puolistrukturoituja haastatteluja (Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto i.a.; Hirsjärvi & Hurme 2004, 47).

5.1 Kirkon eri vaiheissa

Kirkon ensimmäisen pastorin Lloyd Swanzin mukaan musiikki on alusta asti ollut hyvin tärkeä osa seurakunnan toimintaa.

Meillä oli 'erityistä musiikkia' lähes joka jumalanpalveluksessa, emmekä koskaan näyttäneet jäävän ilman hyvää osaamista.

Lloyd Swanzin aikana jumalanpalveluksissa käytetyt laulut säestettiin joko pianolla tai uruilla. Kuoron kokoaminen ja organisointi osoittautuivat alussa vaikeaksi, mutta kitara, huilu, piano ja laulu olivat usein läsnä jumalanpalveluksissa. Myös useat Tempeliaukion kirkossa konsertoivat kuorot osallistuivat jumalanpalvelusmusiikin toteuttamiseen joko konserttiansa edeltävänä tai seuraavana sunnuntaina. (Esite 4–5.)

Koska aiheesta ei ole olemassa kirjallista materiaalia, käytän suoraa lainausta haastattelusta, jonka antoi IEC:n pitkäaikainen jäsen. Suora lainaus palvelee tehtäväänsä, sillä hän esittää asian hyvin selkeästi. Haastattelun antaja on toiminut seurakunnan musiikki-toiminnan vastuutehtävissä 30 vuoden ajan, joten hän on paras asiantuntija kertomaan

IEC:n alkuaikojen jumalanpalvelusmusiikista ja sen kehittymisestä vuosien varrella. Hän kuvailee IEC:n jumalanpalvelusmusiikkia vuodelta 1981 seuraavasti:

Alunperin se oli hyvin yksinkertainen. Täytyy muistaa, että silloin seurakunta oli viis vuotta vanha. Meillä oli yksi pappi. Meillä oli kaksi, kolme sellaista ihmistä jotka osasi tavalla tai toisella pimputtaa urkuja, ja meillä oli seurakunnassa aika iso osa sellaisia ihmisiä, jotka tulivat kolmeksi kuukaudeksi, kuudeksi kuukaudeksi tai vuodeksi ja sitten he menivät takaisin ulkomaille. Eli se oli hyvin semmonen keskitetysti johdettu seurakunta, pappi oli selvästi se kaiken ydin ja hän oli hommannut käytettyjä virsikirjoja Amerikasta siinä vaiheessa kun ne poistettiin siellä käytöstä. Sellaisia virsikirjoja, jotka olivat tulleet ilmeisesti joskus toisen maailmansodan aikana, ja ei silloin ollut mitään syytä keskustella, että onko se meille sopivaa vai ei, vaan se oli meille ilmainen. Meillä oli käytössä sitten muihin tilaisuuksiin, tämmösiin raamattupiiritilaisuuksiin ja muihin muutama kopio joistakin tämmösistä hengellisistä lauluista, jotka olivat vähän vapaamuotoisempi ja vähemmän liturgisia. Eli se oli hyvin kaavamaisista, pidettiin kiinni näistä perinteisistä virsistä, koska se kirja tavallaan saneli sitä. Meillä ei ollut missään tapauksessa varaa ostaa jotakin muuta. Ja sitten oli nämä muutamat kopiot, joilla jouduttiin pärjäämään muissa. Silloin myös seurakunta oli paljon homogeenisempi eli voi sanoa, että se ei ollut kenellekään mikään tärkeä asia, mitä siellä oikeesti lauletaan, kunhan lauletaan. Siinä mielessä kaikki oli hyvin tyytyväisiä, ja ihmiset tunsivat vielä virsiä siihen aikaan. (Haastateltava 5, 29.3.2010.)

Sama haastateltava jatkaa siirtyen nyt 1980-luvun lopun aikoihin:

Mutta sen jälkeen se kehitys on mennyt aika nopeasti, jossain vaiheessa koettiin että nyt alkaa olla sellainen tilanne, että kun ihmisiä tulee nykyään kaikkialta eikä pelkästään länsimailta, virsien kanssa alko olla ongelmia. Tuli nuorempaa porukkaa, joka halusi vähän modernimpaa musiikkia ja sitä lähdettiin sitten kissojen ja koirien kanssa etsimään siinä yks kaks komiteaa ainakin on ollut liikkeellä ja löydettiin sitten semmonen virsikirja, josta me ajateltiin, että se voisi palvella sitä meidän jumalanpalveluselämää hyvin. Se on se nykyään käytössä oleva sininen virsikirja Hymns of today's church. Vähän myöhemmin hankittiin Songs of fellowship, alunperin muitten kokousten ja ryhmien käyttöön, mutta aika pian koettiin jo, että sillä on oma paikkansa jumalanpalveluksessa. (Haastateltava 5, 29.3.2010.)

Edellisissä kappaleissa käytetyssä haastattelussa tuli myöhemmin esille, että koko IEC:n olemassaolon ajan seurakunnassa on ollut pieniä, pääsääntöisesti karismaattisia ryhmiä, jotka ovat toivoneet jumalanpalvelusmusiikkiin muutosta. IEC:n ensimmäinen pastori Lloyd Swantz antoi muutosta haluaville ryhmille tilaa siten, että ennen jumalanpalve-

luksen alkua laulettiin noin 15 minuutin ajan heidän toivomaansa musiikkia. Sama haastateltava kuvaa Swanzin järjestelyn toimivuutta seuraavasti:

Yleensä oli niin että siihen saatiin muutama ihminen semmoseen bändiin tai worship groupiin ja kirkkoonkin tuli muutamia aina etukäteen ja sitten se lässähti siihen että eivät kuitenkaan jaksaneet joka kerta tulla ja hoitaa sitä puolta. Sitten se kuoli pois ja sitten meni vuosi tai puolitoista ja taas joku yritti. (Haastateltava 5, 29.3.2010.)

Vuosien 1995–1998 aikana modernimman worship -musiikin käyttö jumalanpalveluksissa sai enemmän tilaa ja siitä lähtien sen käyttö on edelleen yleistynyt.

Vuosina 1989–1995 seurakunnassa pastorina toiminut Charles Colberg kiittelee Swanzin tavoin jumalanpalveluksissa vierailleita kansainvälisiä kuoroja niiden tuomasta rikastuttavasta vaikutuksesta jumalanpalvelusten musiikkiin. Colbergin aikana seurakunnassa eli myös sen sisäinen kuorotoiminta.

Musiikki oli aina elävää, jakaen sekä perinteisiin että uutuuksiin, lahjakaiden ja omistautuneiden urkurien ja monikulttuurisen kuoron esittämänä

kertoo Colberg. Haastatteluista kävi ilmi, että viimeisen kolmen vuoden aikana IEC:n jumalanpalvelusmusiikissa on tapahtunut paljon kehitystä. Vielä vuonna 2007 jumalanpalveluksen musiikkia hoiti ajoittain palkattu ulkopuolinen urkuri, eikä musiikilla näyttänyt olevan selkeää suuntaa ja tarkoitusta jumalanpalveluksessa.

Minulle välittyi kuva, että päätarkoitus oli vain saada joku hoitamaan musiikkiosuus – vastakohtana sille että olisi ollut selvä päämäärä johtaa ja mahdollistaa seurakunta ylistämään (Haastateltava 6, 21.3.2010).

Nykyään kaikki jumalanpalvelusmusiikista vastaavat ovat IEC:n vakituisia kävijöitä.

Ennen vuotta 2010 sekä aamu- että iltapäivän jumalanpalveluksissa laulettiin vuorosunnuntaisin vanhoja englantilaisia hymnejä ja nuoremman sukupolven hengellisiä lauluja. Tämä järjestely koettiin seurakuntaa jakavaksi tekijäksi, sillä osa seurakuntalaisista osallistui jumalanpalvelukseen ainoastaan silloin, kun vuorossa olivat heidän mieleisensä musiikkityylilaji.

Vuonna 2008 iltapäivän jumalanpalveluksissa oli olemassa musiikkiryhmä uudempien hengellisten laulujen johtamiseen, mutta hymnien johtamiseen tarkoitettua kuoroa ei ollut olemassa, ainoastaan muutama oma-aloitteinen laulaja. Seurakuntaan saapunut latvialainen muusikko halusi asiaan muutoksen, minkä ansioista kuoro kasvoi nopeasti ja ryhtyi harjoittelemaan säännöllisesti hänen johdolla.

5.2 Nykyinen käytäntö

Nykyään molempien jumalanpalvelusten laulut valitsevat ja päättävät musiikkikomitean jäsenet, joita ovat IEC:n pastori ja jumalanpalvelusmusiikista vastaavat vapaaehtoiset. Aamujumalanpalveluksessa musiikkia johtaa nykyään pianisti, jolla on apunaan esilaulajia ja satunnaisesti myös soittajia. Iltapäivän jumalanpalveluksessa kuoro ja musiikkiryhmä ovat vuorosunnuntaisin vastuussa musiikin johtamisesta jumalanpalveluksissa. Musiikkiryhmään kuuluu laulajien lisäksi myös soittajia. Kuoroa puolestaan säestää urkuri tai pianisti.

Nykyään molemmissa jumalanpalveluksissa laulujen sanat projisoidaan valkokankaalle. Laulukirjat ovat siis poistuneet käytöstä. Muutoksen ansiosta laulamisen tulisi ainakin teknisesti olla helpompaa, koska sanoja ei tarvitse kumartua katsomaan kirjasta. Muutos mahdollistaa myös laulujen sekoittamisen. Tavoitteena on, että jokaisena sunnuntaina lauletaan monipuolisesti erilaisia lauluja, ei ainoastaan virsiä tai uudempia hengellisiä lauluja. Haastattelujen tekemisen aikaan muutos oli jo ottanut paikkansa aamujumalanpalveluksessa ja oli pian tulossa myös iltapäivän jumalanpalvelukseen. Aamujumalanpalveluksessa vastuunkantajina toimivat haastateltavat olivat tyytyväisiä muutokseen ja kokivat sen seurakuntaa yhdistävänä asiana. Muutosta vielä odottavat iltapäivän jumalanpalveluksen vastuunkantajat pitivät ajatusta hyvänä, mutta epäilivät sen toimivuutta käytännössä.

Musiikkiryhmän osalla tapahtuneita muutoksia ovat käyttöön otetut laulukokeet. Aikaisemmin ryhmän laulajien taitoa ei ole testattu, mutta nykyään jokaisen tulee laulaa valitsemansa kappale nauhurille ja sen jälkeen kuunnella oma laulunsa. Jokainen saa edelleen olla mukana ryhmässä laulutaidosta riippumatta, mutta laulutaidon perusteella vali-

taan ne, jotka laulavat jumalanpalveluksissa mikrofoniiin. Musiikkiryhmässä keskitytään nykyään myös aikaisempaa enemmän yhteiseen rukoukseen ryhmän kesken.

5.3 Tulevaisuuden näkymiä

IEC:n jumalanpalvelusmusiikin tulevaisuus näyttää lupaavalta, sillä haastateltavien ajatukset siitä, mihin suuntaan jumalanpalvelusmusiikkia tulisi kehittää, ovat melko yhden-suuntaiset. Hiukan eri sanoin jokainen vastaaja muotoilee työn päämääräksi auttaa ihmisiä ylistämään Jumalaa yhdessä. He toivovat, että IEC:ssä voitaisiin ylistää niin, että jokainen tuntisi olevansa kotona, minkä vuoksi musiikin täytyy olla monipuolista. Se että seurakuntalaiset ylistäisivät sydämestään Jumalaa yhdessä, nähdään tärkeämpänä kuin musiikillisesti korkean laadun tavoittaminen, vaikka pyrkimys onkin soittaa ja laulaa mahdollisimman hyvin. Yksi haastateltavista muotoilee asian näin:

It must be professional, it must be as good as possible but there is a higher aim for making people to work together. It can't be just a matter of performing music. (Haastateltava 2, 16.3.2010.)

Myöhemmin hän jatkaa puhuen edelleen musiikista

I think that it's possible to keep growing this level, this quality with still the idea that why are we doing that (Haastateltava 2, 16.3.2010).

Vastuunkantajien yhteinen toive näyttää olevan useampien eri instrumenttien mukaan saaminen. Musiikkiryhmän ja kuoron johtajat toivovat myös ryhmiensä kehittyvän niin, että he voisivat laulaa moniäänisesti. Laulujen valintaa ajatellen vastaajilla oli kahta erilaista näkemystä. Toiset pitivät tärkeänä sitä, että laulujen sanat sopivat päivän teksteihin, kun taas toisten mielestä laulujen tutuus oli yhteensopivuutta tärkeämpää. Kaikki vastaajat ovat kuitenkin yhtä mieltä siitä, että molemmat seikat ovat huomioimisen arvoisia. Kaksi haastateltavaa toi esille myös toiveen jumalanpalvelusten paremmasta suunnittelusta musiikin osalta. Heidän yhteinen toiveensa oli, että samat henkilöt sekä päättäisivät käytettävät kappaleet että soittaisivat ne jumalanpalveluksessa. Nykyään tilanne on haastateltavien mukaan toisinaan se, että henkilö joka ei itse edes ole kyseissä jumalanpalveluksessa läsnä, on kuitenkin päättänyt sen jumalanpalveluksen kappaleet. Yhteenvetona näyttää siltä, että tulevaisuudessa eri instrumenttien soittajia koetetaan

aktivoida mukaan musiikkitoimintaan, laulujen valintaan kiinnitetään entistä enemmän huomiota ja jumalanpalvelusmusiikki pyritään samaan entistä monipuolisemmaksi.

6 TUTKIMUKSEN ESITTELY

6.1 Tutkimusprosessi

Aiheen työlleni sain syyskuussa 2009 IEC:n pastorin kanssa käydyn keskustelun tuloksena. Syksyn 2009 ja alkuvuoden 2010 aikana keskustelimme hänen kanssaan tutkimukseni aiheesta ja sisällöstä sekä sähköpostitse että kasvokkain, minkä tuloksena rajasin tutkimukseni koskemaan ainoastaan IEC:n jumalanpalvelusmusiikkia kaiken seurakunnassa käytettävän musiikin sijaan.

Työskentelyni seuraavassa vaiheessa laadin haastattelurungon, johon kokosin yksitoista kysymystä. Haastatteluiden tarkoituksena oli saada selville, millaisia teemoja seurakuntalaisille jaettavaan kyselylomakkeeseen tulisi sisällyttää. Kolmella ensimmäisellä kysymyksellä pyrin selvittämään haastateltavan aseman ja lähtökohdat, joista käsin hän hoitaa toimenkuvaansa IEC:ssä. Kahden kysymyksen tarkoituksena oli saada haastateltavat avaamaan IEC:n jumalanpalvelusmusiikin historiaa, mikä auttaisi minua luomaan kokonaiskuvan tutkimukseni kohteesta. Haastatteluiden painopiste oli kuitenkin selvästi tulevaisuudessa, koska varsinainen tutkimuskysymykseni, Miten IEC:n jumalanpalvelusmusiikkia tulisi kehittää, on selkeästi tulevaisuuteen viittaava. Viidellä eri kysymyksellä koetin saada kattavan kuvan siitä, mihin kukin haastateltavista työllään pyrkii ja mikä heidän mielestään musiikin osalta on tärkeää. Viimeiseksi kysyin vielä, mitä kukin haastateltavan mielestä olisi tärkeää kysyä kyselylomakkeessa, jonka tulisin seurakuntalaisille jakamaan. Haastatteluiden aikana esitin myös tarkentavia lisäkysymyksiä haastattelurungon ulkopuolelta, mutta pohjakysymykset olivat jokaiselle haastateltavalle samat (Hirsjärvi & Hurme 2004, 184). Haastateltavinani oli seitsemän IEC:n jumalanpalvelusmusiikista vastaavaa henkilöä. Haastateltavien tarkempi kuvaus on esitetty kapaleessa viisi.

Haastatteluista kävi ilmi, että jumalanpalvelusmusiikin tilanne on viimeisen viiden vuoden aikana muuttunut niin paljon, ettei suunnitelmani vuoden 2005 kyselyn uusimisesta ollut enää tarkoituksenmukainen. Eräs haastateltavistani muotoili asian seuraavasti.

Whatever was few years ago, I don't know about it, it had a specific kind of focus, which I'm trying to get away from. I mean you can do the same thing again but it won't be helpful to me and it might not be helpful to the congregation. So it will help your protect but it won't help the rest of us. What you could do is a completely different questionnaire. (Haastateltava 4, 26.3.2010.)

Toinen haastateltava puolestaan piti vuoden 2005 kyselyä niin suppeana, ja siksi epäiteellisenä, ettei sitä sen vuoksi kannattanut hänen mukaansa uusia (Haastateltava 5, 29.3.2010).

Haastatteluiden ja kyselylomakkeen laatimisen aikaan toimin samalla harjoittelijana IEC:ssä. Opinnäytetyöni työelämäyhteys on siis sama kuin Työ, työyhteisöt ja johtajuus-opintokokonaisuuden harjoittelupaikkani. Koska kyseinen harjoittelu lisäksi painottui seurakunnan musiikkityöhön, sain sen kautta kerättyä arvokasta havaintomateriaalia tutkimukseeni. Pääsin harjoittelun aikana muun muassa sekä kuoron että bändin jäseneksi, minkä johdosta pääsin tarkastelemaan tutkimuskohdettani eri näkökulmista. Havaintoni tukivat haastateltavien toivetta uuden kyselylomakkeen laatimisesta. Aiemmassa kyselyssä oli näet kysytty halutaanko jumalanpalveluksiin uruilla vai bändillä säestettyä musiikkia. Havaitsin tuon kysymyksen jakavan jonkin verran seurakuntaa, enkä halunnut tutkimuksellani korostaa jakoa julkaisemalla prosenttilukuja toisen kannatusjoukon eduksi. Vuoden 2005 kyselyssä oli lisäksi kysytty, minkälaisen musiikkityylin lauluja jumalanpalveluksessa tulisi olla. Lähes kaikki haastateltavat toivat kuitenkin esille, että jumalanpalvelusmusiikin tulee olla monipuolista, joten tuokaan kysymys ei olisi ollut hyödyllinen. Koska tarkoitukseni ja haluni oli tehdä tutkimus, josta todella olisi hyötyä työelämäyhteydelleni, päätin vastata pyyntöön laatia kokonaan uusi kyselylomake. Samalla tutkimuskysymykseni muokkautui. Alkuperäisessä tutkimuskysymyksessäni, ”Millaista musiikin IEC:n jumalanpalveluksissa tulisi olla”, olin ajatellut asiaa nimienomaan musiikin tyylin kannalta, mutta nyt keskityin miettimään, mikä auttaisi seurakuntalaisia osallistumaan musiikkiin jumalanpalveluksissa ja mihin suuntaan musiikkia sen perusteella tulisi kehittää.

6.1.1 Kyselylomakkeen valmistaminen

Valitsin kyselylomakkeeseen pääosin suljettuja monivalintakysymyksiä, koska halusin saattaa tulokset numeerisesti mitattavaan muotoon (Vilka 2005, 81). Näin työelämäta-
hon kannalta hyödylliseksi tuottaa keskustelun tueksi tutkittua numeerista faktatietoa. Jos keskustelussa esitetään ainoastaan erilaisia omaan tunteeseen tai havaintoon pohjat-
tuja mielipiteitä, siinä harvoin edetään ratkaisuihin. Sen sijaan jos mielipiteiden tueksi pystytään esittämään tutkittua tietoa, keskustelu saa pohjan, jolta se voi edetä. Kysely-
lomakkeessa oli suljettujen kysymysten lisäksi myös osittain samoja asioita kysyviä avoimia kysymyksiä, joiden tehtävä oli lisätä tutkimuksen luotettavuutta. Ajatukseni oli, että jos monivalintakysymykseen ja avoimeen kysymykseen annetut vastaukset eroavat suuresti toisistaan, se paljastaa, että minä ja vastaaja olemme ymmärtäneet kysymykset eri tavalla. Avointen kysymysten etu on myös siinä, että niissä vastaajalla on mahdollisuus tarkentaa monivalintakysymyksessä antamaansa vastausta.

Haastatteluista kerätyt tiedot antoivat pohjan kyselylomakkeen kysymyksenasettelulle. Kaikki haastateltavat olivat jossakin kohtaa haastattelua maininneet, että heidän työnsä tavoite on auttaa ihmisiä ylistämään Jumalaa. Ylistämisellä he tarkoittivat muutakin kuin yhteislauluissa mukana laulamista.

It's hard to see, but I think you can see when someone is worshipping and when someone is singing a song. I think you see the difference. I don't know what you see, you see it because they are emotionally engaged maybe or you see because they really focus on something other than them selfs. (Haastateltava 4, 26.3.2010.)

Tuloksen perusteella tuntui loogiselta ottaa kyselylomakkeeni kantavaksi teemaksi kysyä, ”What helps you to worship”. Sanalle worship on vaikea löytää kattavaa suomen-
nosta, mutta tässä yhteydessä tarkoitan sillä kokonaisvaltaista osallistumista siihen tilanteeseen, kun jumalanpalveluksessa on yhteislaulun aika. Sanavalinnassani otin huomioon myös sen näkökulman, että musiikkiin osallistuminen on muutakin kuin laulamista. Kuten eräs haastateltavista sanoi, ihminen voi sydämessään ja mielessään osallistua musiikin keinoja käyttävään yhteiseen ylistykseen myös tekemättä mitään.

Lähestyin kyselylomakkeessa ”Mikä auttaa sinua ylistämään” -teemaa musiikin johtamisen, laulujen kielen ja lauluvalinnan näkökulmasta. Toisena teemana lomakkeessa oli musiikin merkitys jumalanpalveluksessa. Tarkoituksena oli selvittää seurakuntalaisten käsityksiä jumalanpalveluksessa laulamisen syistä. Lisäksi tuossa kysymyksessä annetut vastaukset voivat mahdollisesti selittää kyselylomakkeen muiden kysymysten vastauksia. Lisäksi kysyin, toivovatko seurakuntalaiset esittävää musiikkia jumalanpalveluksiin. Valintaprosessissa kyselylomakkeeni ulkopuolelle jäivät seuraavat teemat: uusien vapaaehtoisten saaminen mukaan musiikkiryhmiin ja jumalanpalveluksen liturginen kaava. Karsinta oli välttämätöntä, koska kysely täytyi pitää kaksipuoleisen A4-paperiarkin mittaisena, jotta sen täyttäminen ei veisi liikaa aikaa jumalanpalveluksen yhteydessä.

6.1.2 Kyselyn testaus ja toteutus

Testasin lomaketta muutamalla koehenkilöllä. Testauksessa mitattiin, kuinka kauan lomakkeen täyttäminen kestää ja todettiin, että lomakkeen huolelliseen täyttämiseen kuluu kuudesta kahdeksaan minuuttia. Yksi koehenkilöistä pyysi tarkentamaan, mitä tarkoitan lomakkeessa esiintyvillä sanoilla ”personalised” ja ”abstract”. Palautteen perusteella päädyin lisäämään kyselylomakkeeseen sanoja selittävät esimerkit. Muuten kysymykset vaikuttivat testauksesta saadun palautteen perusteella ymmärrettäviltä.

Kysely toteutettiin sekä aamu että iltapäivän jumalanpalveluksessa saman päivän aikana, 25.4.2010. Kyselylomake jaettiin kaikille jumalanpalveluksiin osallistuville heidän tullessaan kirkkoon. Otoksen laajuutta ei siis voinut määritellä etukäteen, koska se oli riippuvainen kyseisen sunnuntain jumalanpalveluksiin osallistujien määrästä. Kyselylomakkeen täyttämiseen annettiin aikaa jumalanpalvelusten jälkeen, jolloin kyseisen sunnuntain liturgi kertoi kyselystä ja kannusti vastaamaan siihen. Vastausaktiivisuus oli yllättävän hyvä. Jumalanpalveluksissa yhteensä jaetuista 260 lomakkeesta täytettynä takaisin palautui 170 lomaketta.

6.2. Tutkimusmenetelmät

Tutkimuksessani on käytetty sekä kvantitatiivisen että kvalitatiivisen tutkimuksen keinoja. Kvalitatiivisen tutkimuksen keinoin tehdyt haastattelut olivat pohjana kvantitatiivisen tutkimuksen metodeja soveltaneen kyselylomakkeen valmistamisessa. Analyysissä haastatteluista ja kyselylomakkeesta saadut tulokset täydentävät toisiaan. Tutkimukseni täyttää myös toimintatutkimuksen määritteet, koska olin koko aineiston keruun ajan osana tutkittavaa yhteisöä (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 191–192).

Kyselylomake on kokonaistutkimus sunnuntain 25.4.2010 jumalanpalvelukseen osallistujista. Kokonaistutkimuksesta ei kuitenkaan voida puhua, jos perusjoukoksi ajatellaan kaikki IEC:n jumalanpalveluksissa yleensä käyvät ihmiset, koska seurakuntalaisia ei tiedotettu kyselyn toteuttamisesta etukäteen. Jumalanpalvelukseen osallistujien voidaan kuitenkin katsoa olevan kattava otos IEC:n jumalanpalvelukseen osallistuvista ihmisistä, koska jumalanpalveluksissa olivat edustettuina kaikki ne ryhmät, jotka kyselylomakkeen taustakysymyksissä oli annettu vaihtoehtoiksi. (Vilka 2005, 77–79.)

Haastatteluiden tutkimusmenetelmäksi valitsin puolistrukturoidun haastattelun mallin, koska sillä tavoin vastaajat vastasivat samoihin kysymyksiin ja vastaukset olivat siten helpommin vertailtavissa keskenään kuin teemahaastattelun menetelmää käytettäessä. Strukturoituun haastatteluun verrattuna puolistrukturoituina toteutetut haastattelutilanteet olivat enemmän keskustelunomaisia, minkä ansiosta pystyin esittämään tarkentavia kysymyksiä ja varmistumaan siitä, mitä vastaajat sanomisillaan tarkoittivat. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006; Hirsjärvi & Hurme 2004, 47.)

6.3 Analyysimenetelmät

Lähestyin haastatteluaineistoa aineistolähtöisestä analyysimallista käsin. Analyysissä keskityin IEC:n jumalanpalvelusmusiikin tulevaisuutta koskeviin kysymyksiin. Näiden kysymysten kohdalla pyrin löytämään haastatteluaineistosta ajatuksia, jotka yhdistävät haastateltavia. Toisaalta kiinnitin huomiota myös siihen, jos yhden tai useamman haastateltavan ajatukset merkittävästi poikkesivat muista haastatteluista nousseesta yleisestä linjasta. IEC:n jumalanpalvelusmusiikin menneisyyttä koskevista vastauksista kokosin

IEC:n jumalanpalvelusmusiikin historiaa koskevat tiedot. Haastateltavien kuvailuista IEC:n jumalanpalvelusmusiikin tämän hetkisestä tilanteesta nostin analyysivaiheessa esille ongelmakohtia, joihin tutkimuksellani voisin tuoda uutta näkökulmaa. (Tuomi & Sarajärvi 2002, 102–103; Eskola & Suoranta 2001, 174–175)

Kyselylomakkeesta saadut tiedot muutin mitattavaan muotoon antamalla eri vastausvaihtoehdoille numeerisen arvon. Tämän jälkeen syötin tiedot tilastointiohjelmaan, jonka avulla suoritin ristiintaulukointia ja frekvenssien laskentaa. Frekvenssien avulla sain selville kunkin arvon saaman suhteellisen osuuden koko aineistosta. Ristiintaulukointi puolestaan kertoi kahden eri muuttujan suhteen toisiinsa.

6.4 Tutkimuksen eettisyys

Kyselylomakkeen mukana seurakuntalaiset saivat saatekirjeen, jossa olin esitellyt itseni ja tutkimukseni sekä kertonut tutkimukseni tavoitteesta ja kerättävien tietojen käyttötarkoituksesta. Saatekirjeestä löytyivät myös yhteystietoni mahdollisen lisäinformaation tarpeen varalta. Ennen kyselylomakkeen täyttämistä kyseisenä sunnuntaina liturgina toiminut pastori antoi seurakuntalaisille myös suullisen informaation tutkimuksen käyttötarkoituksesta. Hän kertoi, kauanko vastaaminen veisi aikaa ja miksi vastaaminen olisi tärkeää. Kaksinkertaisella informoinnilla pyrin varmistamaan, että kyselyyn vastaaja ymmärsi, mihin hän osallistui ja millaisiin käyttötarkoituksiin hänen vastauksiaan tultaisiin käyttämään. Suullisen informoinnin yhteydessä seurakuntalaisia motivoitiin vastaamaan kyselyyn toiminnan kehittämiseen vedoten. Kaikki vastaajat osallistuivat kyselyyn vapaaehtoisesti. Osallistujat täyttivät lomakkeen kirkkosalissa jumalanpalveluksen päätteeksi, jolloin saattoi syntyä sosiaalinen paine täyttää lomake. Pyrin välttämään tätä mahdollisuutta sillä, että kyselylomake jaettiin kaikille ja kaikki palauttivat sen samaan paikkaan joko tyhjänä tai täytettynä, jolloin osallistuminen tai osallistumattomuus ei käynyt kenellekään ilmi. (Kuula 2006, 102–107.)

Tutkimukseni sisältö ei edellyttänyt litteroinnissa pikkutarkkuutta, koska en keskittynyt tutkimuksessani kielen rakenteisiin. Kahden haastattelun kohdalla käytin jopa osittaista litterointia. Näistä haastatteluista jätin litteroimatta sellaisia kohtia, joissa haastateltava oli kertonut hyvin pitkästi jostakin asiasta, joka ei ollut tutkimukseni kohteena. Litte-

roinnissa noudatin kuitenkin uskollisesti haastateltavien suullisia lausumia pitäen lausumat tiukasti alkuperäisessä asiayhteydessä. Kirjalliseen työhön poimituissa suorissa lainauksissa olen säästänyt puheen alkuperäisessä kielellisessä muodossa myös kielellisten virheiden osalta. Merkityssuhteiden muuttumisen ehkäisemiseksi en ole myöskään kääntänyt englanniksi annettuja lausuntoja suomen kielelle. (Hirsjärvi & Hurme 2004, 20; Vilkka 2005, 115–116.)

7 TUTKIMUSTULOKSET

Olen käsitellyt aamujumalanpalveluksesta ja iltapäivän jumalanpalveluksesta kerättyjä vastauksia kahtena erillisenä tilastona, koska jumalanpalvelukset ovat kaksi erillistä kokonaisuutta ja eroavat toisistaan monella tavalla. Aamujumalanpalveluksessa saatuja tuloksia ei siis voi yleistää koskemaan myös iltapäivän jumalanpalvelusta eikä toisin päin. Eroavaisuutta jumalanpalvelusten välillä ilmenee nimenomaan jumalanpalvelusten musiikin toteutuksessa. Aamujumalanpalveluksessa ylistystä johtaa pianisti, joka samanaikaisesti laulaa mikrofoniiin. Hänellä on apunaan esilaulajia, mutta he laulavat ilman äänentoistoa. Satunnaisesti mukana on myös muita soittimia, joista yleisimmät ovat kitara ja djembe-rumpu. Esilaulajat saavat etukäteen tietoonsa jumalanpalveluksessa laulettavat kappaleet, mutta heillä ei ole viikon aikana yhteisiä harjoituksia. Ennen jumalanpalveluksen alkua laulajat ja soittajat käyvät pianistin johdolla läpi kyseisen sunnuntain laulut. Iltapäivän jumalanpalveluksessa lauletaan vuorosunnuntaina virsiä ja modernimpia hengellisiä lauluja. Virsiä säestetään uruilla ja yhteislaulua on tukemassa kuoro. Modernimpaa musiikkia johtaa musiikkiryhmä, johon kuuluvat esilaulajien lisäksi pianisti ja kitaristi. Mukana voi olla myös muita soittimia, jos niille löytyy soittajia. Sekä kuoro että musiikkiryhmä harjoittelevat viikoittain, minkä lisäksi molempien ryhmien jäsenien toivotaan harjoittelevan kappaleita myös yksinään. Iltapäivän jumalanpalveluksissa saatetaan kuulla lisäksi musiikkiesityksiä seurakuntalaisilta tai vierailivilta esiintyjiltä.

Molemmissa jumalanpalveluksissa tyypillinen kyselyyn vastaaja taustakysymysten perusteella on 20–35-vuotias luterilainen, joka on viettänyt suurimman osan elämästään Euroopassa. Lisäksi hän osallistuu IEC:n jumalanpalveluksiin lähes joka viikko. Tyypitellyt on tehty sen mukaan, mitkä vastausvaihtoehdot saivat eniten vastauksia.

Kyselyyn vastasi iltapäivän jumalanpalveluksessa yhteensä 105 henkilöä. Heistä selvä enemmistö, 76 prosenttia, käy IEC:n jumalanpalveluksissa vähintään joka toinen viikko. Säännölliset kävijät ovat ymmärrettävästi motivoituneimpia vastaamaan. Aamujumalanpalveluksessa kyselyyn osallistui 66 henkilöä. Heistä vielä suurempi osa kuin iltapäivän jumalanpalveluksessa kyselyyn vastanneista oli vakituisia kävijöitä. Heidän määränsä oli peräti 82 prosenttia. Aamujumalanpalveluksissa on iltapäivän jumalanpal-

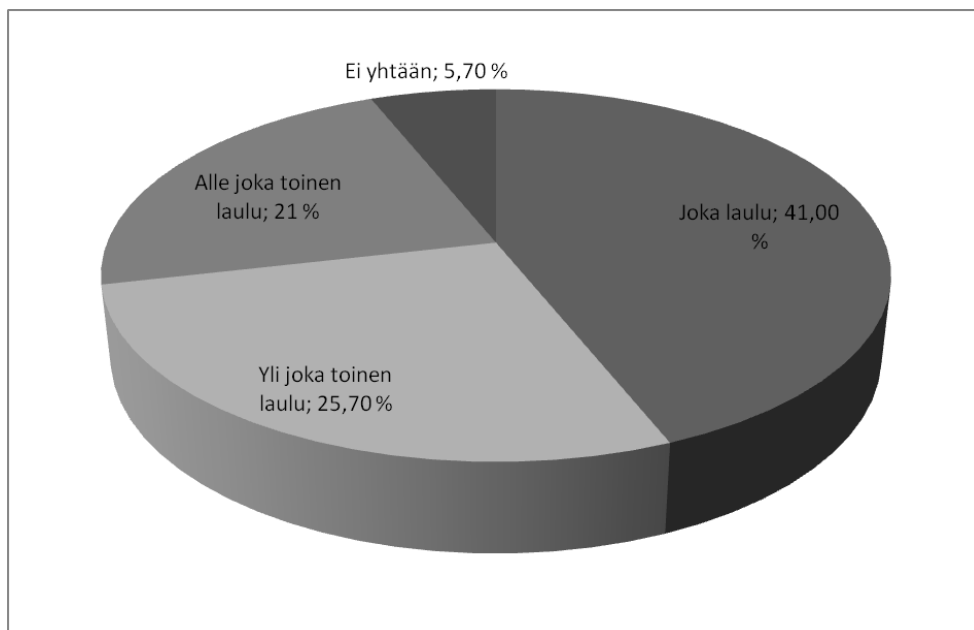
veluksiin nähden vähemmän satunnaisia osallistujia kokoontumispaikasta johtuen. Aamujumalanpalvelukset pidetään Mellunmäessä, kun taas iltapäivän jumalanpalveluksiin kokoonnutaan suositussa turistikohteessa Tempeliahaukion kirkossa, Helsingin keskustassa. Iltapäivän jumalanpalvelusten satunnaisten osallistujien määrää lisää siis sijainnin lisäksi myös turismi.

7.1 Tulosten esittely ja analysointi

7.1.1 Kuinka moni laulaa?

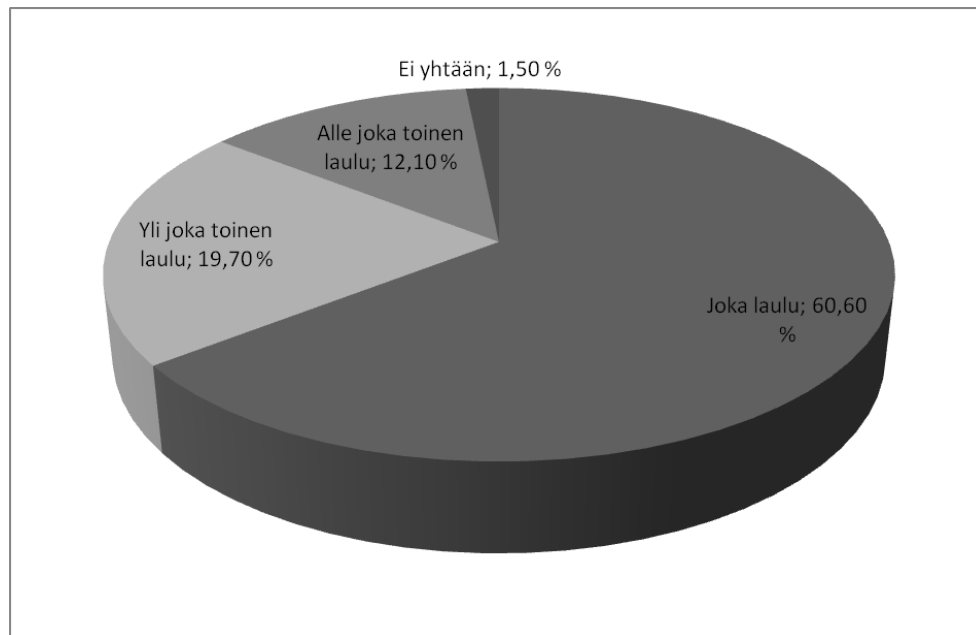
Kyselylomakkeen loppupuolella vastaajalta kysyttiin, kuinka usein hän laulaa mukana IEC:n jumalanpalveluksissa. Vastausvaihtoehtoina olivat ”every song”, ”more than every other song”, ”less than every other song” ja ”never”. Seuravasta kuviosta nähdään, että iltapäivän jumalanpalveluksessa selvä enemmistö osallistuu jokaiseen yhteislauluun. Vähintään joka toisessa laulussa mukana laulaa 71 prosenttia vastaajista ja vain muutama 98 vastaajasta ei koskaan laula IEC:n jumalanpalveluksessa. Kuitenkin vähemmän kuin joka toisen laulun laulaa 21 prosenttia vastaajista.

KUVIO 3: Yhteislauluun osallistuminen iltapäivän jumalanpalveluksessa

Aamujumalanpalveluksessa yhteislauluihin osallistutaan enemmän. Yhtä henkilöä vaille jokainen vastaaja laulaa ainakin joskus ja jokaisessa laulussa mukana laulaa noin 61 prosenttia vastaajista. Lähes 20 prosenttia laulaa enemmän kuin joka toisen laulun ja vähemmän kuin joka toisen laulun laulaa 12 prosentin suuruinen joukko. Aamujumalanpalveluksessa yhteensä noin joka toisen laulun laulaa siis 32 prosenttia vastanneista. Iltapäivän jumalanpalveluksessa vastaava luku on 47 prosenttia.

KUVIO 4: Yhteislauluun osallistuminen aamujumalanpalveluksessa

Sen keskustelun perusteella, mitä IEC:n musiikkikomitean palaverissa TTJ- harjoitteluni aikana käytiin, ja millaisia havaintoja harjoitteluni aikana tein jumalanpalveluksissa olin yllättynyt kyselyn tuloksista. Arvelin yhteislauluihin osallistuvien määrän olevan pienempi. Ne kuusi vastaajaa, jotka tässä kyselyssä valitsivat vaihtoehdon ”never” ovat luultavasti sellaisia henkilöitä, jotka eivät ylipäättään pidä laulamisesta. Tuosta lukemasta musiikkitoiminnan vastuunkantajien ei siis mielestäni tarvitse olla huolissaan. Sen sijaan huomattavaa on noin joka toiseen lauluun osallistuvien määrä erityisesti iltapäivän jumalanpalveluksen kohdalla. Tulosten mukaan lähes puolet iltapäivän jumalanpalvelukseen osallistuvista laulaa jumalanpalveluksen aikana kuuden sijasta vain noin kolme laulua. Huomattavaa on myös, että lähes puolet niistä, jotka laulavat vain joka toisessa laulussa mukana on IEC:n jumalanpalvelusten jokaviikkoisia kävijöitä.

7.1.2 Mikä vaikeuttaa yhteiseen ylistykseen osallistumista?

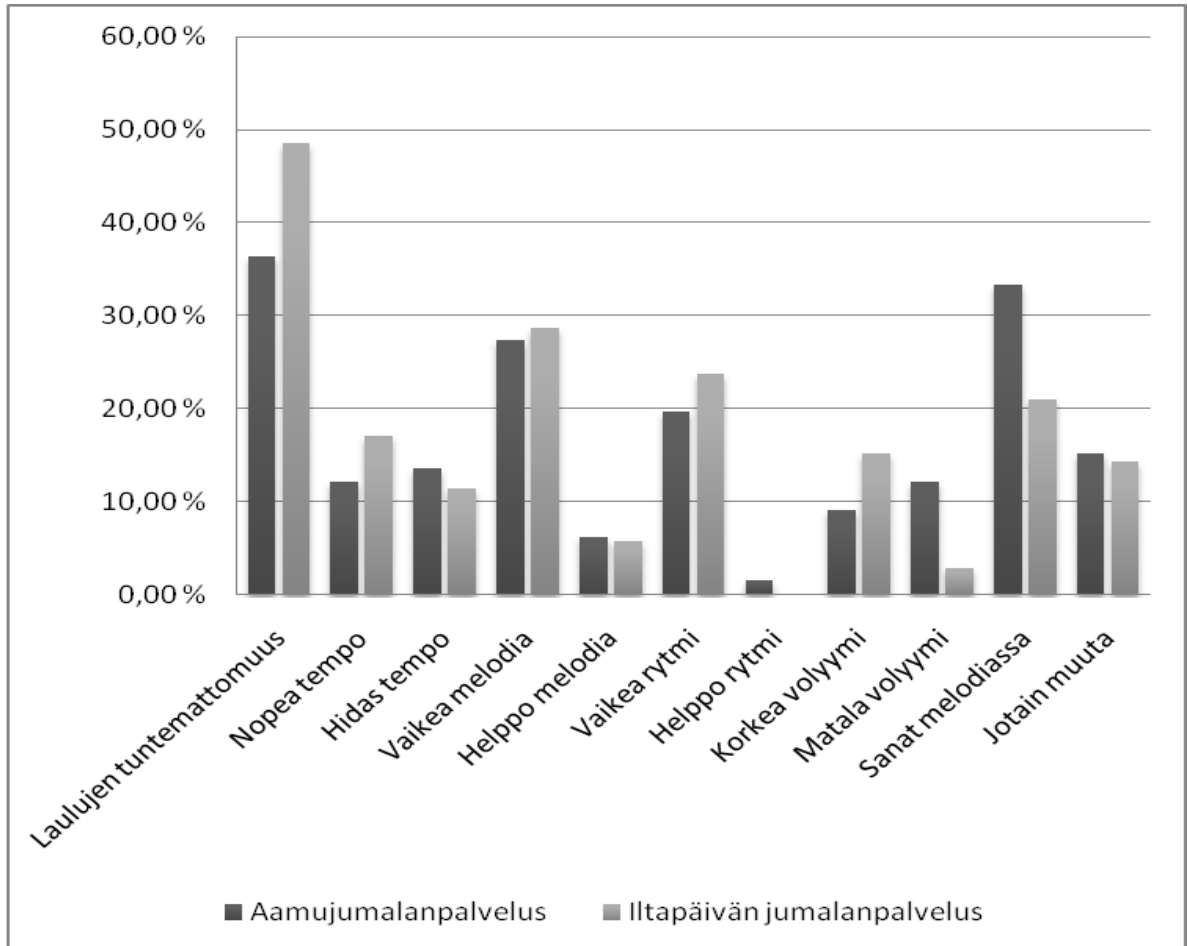
Koska havaintoni olivat osoittaneet, että yhteislauluihin osallistuminen ei ole niin hyvää kuin mahdollista, kysyin ”Mikä helpottaa ylistämistä”- kysymysten vastaparina, ”Mikä tekee ylistämisestä vaikeaa”. Kyselylomakkeessa kysymys esitettiin muodossa ”For me it’s hard to worship when we sing songs that”. Lomakkeessa oli kymmenen eri vaihtoehtoa, joista vastaajaa pyydettiin valitsemaan kolme. Yhtenä vaihtoehtona oli vastaajan vapaasti määriteltävissä oleva vaihtoehto ”joku muu”.

Vastausvaihtoehdot viittaavat musiikillisiin seikkoihin, kuten nopeaan tempoon tai vaikeaan melodiaan. Puhun analyysissä kuitenkin yhteiseen ylistykseen osallistumisesta, enkä yhteislauluun osallistumisesta, koska kysymyksenasettelussa käytetään sanaa ”worship”, suomeksi ”palvoa, jumaloida”. Worship sanan kääntäminen yhteislauluun osallistumiseksi olisi liian tulkinnallista. Haastateltavina olleet suomenkieliset musiikin vastuunkantajat käyttivät ”worship”- sanan suomenkielisenä vastineena sanaa ”ylistää”, minkä vuoksi puhun myös työssäni ylistämisestä. He eivät myöskään puhuneet yhteislaulun johtamisesta, vaan ylistyksen johtamisesta. Koska tutkimukseni on selkeästi sidoksissa työelämätahoon, on aiheellista käyttää samaa terminologiaa työelämätahon kanssa.

Seuraavassa kuviossa on esitetty kysymyksen vastaukset molemmista jumalanpalveluksista. Kuvioista nähdään, että huolimatta aamu- ja iltapäivän jumalanpalvelusten erilaisuudesta, ylistykseen osallistumista vaikeuttavat tekijät ovat samoja. Suurin ero nähdään vaihtoehdon ”Sanat melodiassa” kohdalla, joka sai aamujumalanpalveluksessa 12 prosenttia enemmän vastauksia kuin iltapäivän jumalanpalveluksessa. Molemmissa jumalanpalveluksissa suurin ylistystä vaikeuttava tekijä on laulujen tuntemattomuus, joka sai aamujumalanpalveluksessa 35 ja iltapäivän jumalanpalveluksessa 49 prosenttia vastauksista. Muita merkittäviä seikkoja olivat vaikea melodia ja vaikea rytmi. Niiden vastakohtat helppo melodia ja helppo rytmi sen sijaan hankaloittavat ylistykseen osallistumista vähiten. Tempoa ja volyyymia käsittelevien kysymysten vastausmäärät löytyvät tilaston keskivaiheelta, jonne sijoittuu myös vaihtoehdon ”jotain muuta” saama vastausmäärä. Tutkittaessa iän ja jumalanpalveluksiin osallistumisen säännöllisyyden vaikutusta kysymyksessä annettuihin vastauksiin, kävi ilmi, että laulujen tuntemattomuus,

vaikea melodia, vaikea rytmi ja sanat melodiassa koetaan ylistystä eniten hankaloittaviksi tekijöiksi iästä ja osallistumisen säännöllisyydestä riippumatta.

KUVIO 5: ”Miksi on vaikea laula mukana?”

Vaihtoehto ”sanat melodiassa” tarkoittaa, että laulun sanoja on vaikea istuttaa laulun melodiaan. Tämä ongelma tulee esiin erityisesti käännettyjen laulujen kohdalla. Jos laulu on alun perin sanoitettu esimerkiksi saksaksi ja nyt käännetty englanniksi, sanat voivat rytmikaltaan olla vaikeita sovittaa yhteen melodian kanssa. On mielenkiintoista huomata, että tällä seikalla on selkeästi enemmän merkitystä aamujumalanpalveluksessa kuin iltapäivän jumalanpalveluksessa. Vastavuoroisesti laulujen tuntemattomuudella on enemmän merkitystä iltapäivän jumalanpalveluksessa. Tulos voisi kertoa siitä, että aamujumalanpalveluksessa laulut vaihtelevat vähemmän, mutta ovat laulullisesti haastavia.

Molemmissa jumalanpalveluksissa yli kymmenen prosenttia vastaajista pitää yhteislaulujen tempoa liian nopeana. Kuitenkin myös yli kymmenen prosenttia pitää yhteislaulujen tempoa liian hitaana. Laulujen tempoa on vaikea asettaa kaikille sopivaksi, koska seurakuntalaiset ovat tottuneet laulamaan tiettyä laulua tietyllä tempolla, toiset hitaammin ja toiset nopeammin. Jos valittu tempo on tottumuksesta poikkeava, häiritsee se helposti laulamista. Tuloksista voidaan kuitenkin päätellä, että IEC:n jumalanpalveluksissa yhteislauluille on yleensä löydetty sopiva tempo, koska lähes 90 prosenttia vastaajista pitää laulutempoa hyvänä. Toisaalta tilastoja voi lukea niinkin, että tempolla ei ole vastaajille kovin suurta merkitystä, tai muut seikat ovat tempoa merkittävämpiä ylistykseen osallistumisen kannalta.

Musiikin volyymin osalta vastaukset aamu- ja iltapäivän jumalanpalvelusten välillä vaihtelevat jonkin verran. Iltapäivän jumalanpalveluksessa vain kolme vastaajaa piti volyyimia liian alhaisena kun taas liian korkeana sitä piti 16 vastaajaa. Avoimissa kysymyksissä kuitenkin kymmenen henkilöä ilmaisi toiveen musiikin volyymitason nostamisesta. Heistä seitsemän oli sellaisia, jotka eivät kertoneet toivettaan monivalintakysymyksessä. Aamujumalanpalveluksessa vastaukset vaihtoehtojen välillä jakautuvat päinvastoin. Vaihtoehto ”liian matala volyyymi” sai kolme prosenttia enemmän vastauksia kuin vaihtoehto ”liian korkea volyyymi”. Kaikki jotka aamujumalanpalveluksessa pitävät musiikin volyyimia liian matalana kertovat osallistuvansa IEC:n jumalanpalvelukseen lähes joka viikko. Kuitenkin vain 14 aamujumalanpalveluksen vastaajista kommentoi volyymin tasoa millään tavalla. Volyymin osalta voidaan tehdä samankaltaiset päätelmät kuin temposta. Joko volyyymi on suuren enemmistön mielestä sopiva tai äänenvoimakkuutta ei koeta merkittäväksi.

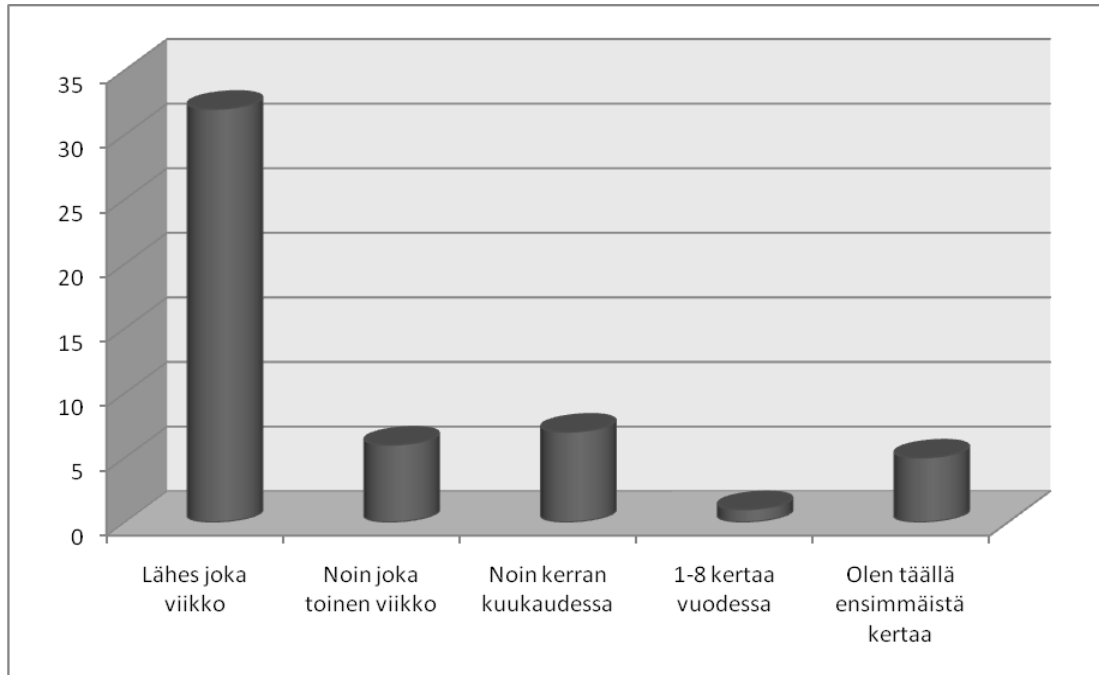
Melodia ja rytmi ovat musiikin peruselementtejä. Melodian voidaan hyvin yleisellä tasolla sanoa olevan ajassa esiintyvä järjestetty säveljoukko. Yleensä melodialta vaaditaan edes jollain tavalla selväpiirteinen rytmien hahmo. (Apajalahti 1991, 148.) Musiikissa rytmi merkitsee musiikin organisoimista ajan suhteen. Näin käsitettynä kaikessa soivassa musiikissa on jonkinlainen rytmi, mutta se voi olla säännöllinen, vaihteleva tai jopa vapaa. Yksinkertainen rytmi on säännöllistä. Siinä peräkkäisten aika-arvojen kestojen suhteet noudattavat esimerkiksi kaavaa $1+2+1+2+1+2\dots$, ja painolliset ja painottomat sävelet antavat musiikille selvän pulssin. (Apajalahti & Jalkanen 1991, 199; Sibeliusakatemia i.a..) Vaikea rytmi puolestaan on sellainen, josta selkeää pulssia ei löydy. Me-

lodiasta vaikean tekee esimerkiksi se, että sävelten väliset erot eli intervallit ovat suuria. Vaikea melodia oli ylistämistä vaikeuttava tekijä lähes 30 prosentille vastaajista niin aamu- kuin iltapäivän jumalanpalveluksessakin. Vaikea rytmi sai molemmista jumalanpalveluksissa noin 20 prosenttia vastauksista. Jos laulun melodia ja rytmi ovat hyvin yksinkertaisia, ne voidaan kokea myös liian helpoiksi ja siten lauluintoa laannuttaviksi tekijöiksi. Kyselyssä vaihtoehdot helppo melodia ja helppo rytmi saivat kuitenkin vain muutamia vastauksia. Näin ollen voidaan päätellä, että ylistyksen helpottamiseksi IEC:n jumalanpalveluksiin tulisi valita melodialtaan ja rytmikaltaan helppoja lauluja.

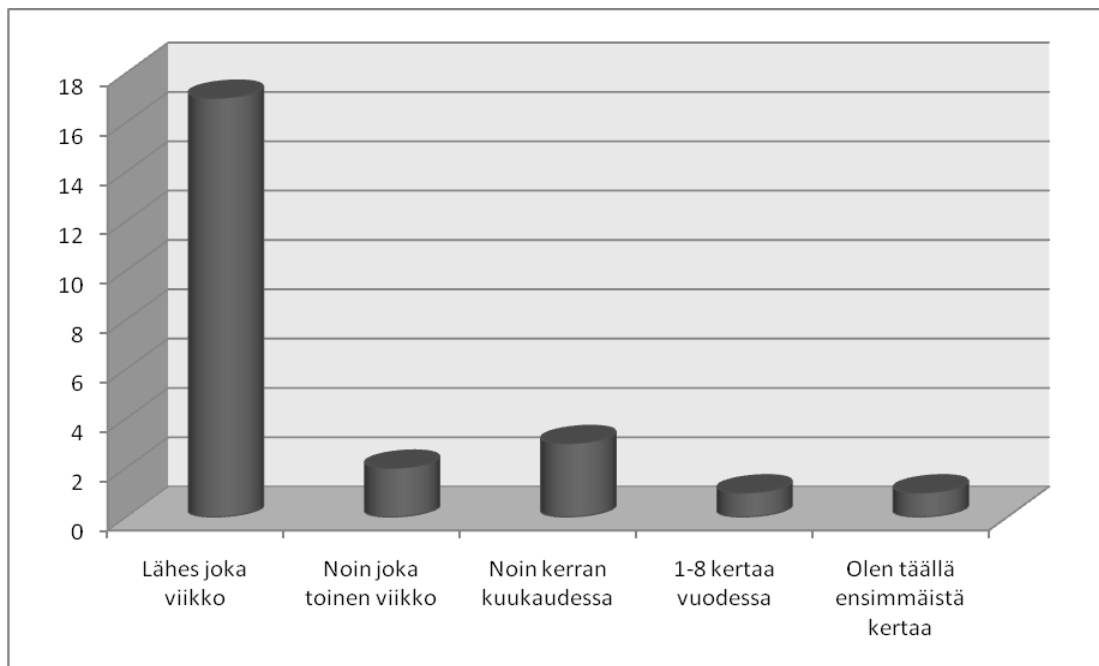
Kaikista vastanneista yhteensä 25 henkilöä oli valinnut tämän kysymyksen kohdalla vaihtoehdon ”Jotain muuta”. Heistä 11 kertoi, että ylistykseen osallistumista vaikeuttaa liian korkea sävellaji. Viidelle vastaajalle osallistumista vaikeuttivat laulujen sanat. Heidän mukaansa kaikkien laulujen sanat eivät olleet teologisesti oikeita, lauluissa oli liian paljon säkeistöjä tai laulun sanat olivat liian yksinkertaisia. Yksittäisiä vastauksia saivat esilaulajien epäviireisyys ja liian tuttujen laulujen laulaminen. Neljän vastaajan mielestä mikään mainituista vaihtoehdoista ei vaikeuttanut ylistykseen osallistumista ja kolme ei antanut valinnalleen selitystä.

Koska molemmissa jumalanpalveluksissa ylistykseen osallistumista vaikeutti eniten laulujen tuntemattomuus, analysoin sitä hieman tarkemmin. Tarkemmassa vertailussa näkyi, että laulujen tuntemattomuus koettiin ylistystä eniten vaikuttavaksi tekijäksi iästä riippumatta. Seuraavassa kuvioissa on esitetty, miten jumalanpalveluksissa käymisen säännöllisyys vaikuttaa käytettyjen laulujen tuntemiseen. Kuvioista nähdään, että molemmissa jumalanpalveluksissa yli puolet niistä, jotka vastasivat laulujen tuntemattomuuden vaikeuttavan ylistykseen osallistumista, on IEC:n jumalanpalveluksiin lähes joka viikko osallistuvia seurakuntalaisia. IEC:n iltapäivän jumalanpalveluksessa 1–8 kertaa vuodessa käyvistä kyselyyn vastanneista vain yksi piti laulujen tuntemattomuutta ylistykseen osallistumista hankaloittavana tekijänä, suurinta osaa toisista häiritsi liian kova tempo. Muut osallistujaryhmät nostivat laulujen tuntemattomuuden merkittävimäksi ylistystä hankaloittavaksi tekijäksi. Aamujumalanpalveluksessa muiden osallistujaryhmien kuin jokaviikkoisten kävijöiden vastaukset jakautuivat tasaisesti eri vastausvaihtoehtojen kesken.

KUVIO 6: Laulujen tuntemattomuuden ylistystä hankaloittava vaikutus iltapäivän jumalanpalveluksen eri osallistujaryhmillä

KUVIO 7: Laulujen tuntemattomuuden ylistystä hankaloittava vaikutus aamujumalanpalveluksen eri osallistujaryhmillä

Tulokset osoittavat, että molemmissa jumalanpalveluksissa laulettavat laulut ovat vieraita myös niille seurakuntalaisille, jotka osallistuvat IEC:n jumalanpalvelukseen lähes joka viikko. Tuloksesta voi päätellä, että laulut vaihtelevat jumalanpalveluksissa paljon ja

laulut valitaan hyvin laajasta valikoimasta. Ongelma liian suuren lauluvalikoiman käyttämisestä ei ole uusi, sillä jo 600-luvulla keskusteltiin siitä, että on vaikea pitää muistissa kaikkia kirkkovuoden aikana käytettyjä sävelmiä (Tuppurainen 2003, 40–41). Luvussa kahdeksan esitän tilanteeseen ratkaisua. Sitäkin voidaan kysyä, vaikuttaako annettujen vaihtoehtojen järjestys kyselylomakkeessa vastaamiseen, sillä vaihtoehto ”I’m not familiar with” oli annetuista vaihtoehtoista ensimmäinen. Vaikka vaikutusta olisikin, ero muiden vaihtoehtojen saamien vastausten välillä on kuitenkin niin suuri, että se ei muuttaisi tulosta.

Haastatteluista nousi esille kokoontumispaikan merkitys jumalanpalvelusten musiikin kannalta. Erityisesti iltapäivän jumalanpalveluksen kokoontumispaikkaa, Temppeliaukion kirkkoa, pidettiin tilana, joka ei tue seurakunnan yhteistä ylistystä. Temppeliaukion kirkkoon mahtuu 750 henkeä, mikä tarkoittaa, että se on jumalanpalvelusten kokoontumispaikaksi hyvin suuri tila. Vaikka jumalanpalvelukseen osallistuisi 200 henkeä, Temppeliaukion kirkko tuntuisi silti melko tyhjältä. Eräs haastateltava muotoilee tilanetta laulamisen kannalta seuraavasti:

When you stand there you feel like you are singing alone and no-one like singing alone (Haastateltava 4 26.3.2010).

7.1.3 Musiikin merkitys

Kysymyksessä ”For me music in the services represents” vastaajalta kysyttiin, mitä musiikki jumalanpalveluksissa hänelle edustaa. Vastaajaa pyydettiin numeroimaan kahdeksan annettua jumalanpalvelusmusiikin merkitystä tärkeysjärjestykseen. Yksi annetuista vaihtoehtoista oli ”Praise” suomeksi ”ylistää, kehua”. Tässä kohtaa viitataan siis ylistyksellä yhteen jumalanpalvelusmusiikin merkitykseen, en yhdessä laulamiseen kuten muualla tekstissä. Yhdeksäntenä vaihtoehtona vastaajalla oli mahdollisuus itse määritellä jokin muu merkitys jumalanpalvelusmusiikille. Suurin osa vastaajista oli kuitenkin laittanut tärkeysjärjestykseen vain kolme vaihtoehtoa, minkä vuoksi keskityn analysoimaan kolmea tärkeimmäksi listattua musiikin merkitystä. Tämän kysymyksen kohdalla vastaukset aamujumalanpalveluksen ja iltapäivän jumalanpalveluksen kesken olivat hyvin samankaltaiset. Kerrotut tulokset koskevat siis molempia jumalanpalveluksia. Kysymykseen hyväksytysti vastanneista lähes kaikki olivat jokaviikkoisia kävijöitä,

joten vertailu osallistumistiheyden vaikutuksesta vastauksiin ei ole mahdollista. Myöskään sillä, missä maanosassa vastaaja oli viettänyt suurimman osan elämästään, ei näyttänyt olevan vaikutusta siihen, mitä musiikin ajateltiin merkitsevän jumalanpalveluksessa. Maanosaa kysyttiin, jotta saataisiin selville, millaisessa kulttuuriympäristössä vastaaja on elänyt.

Yli puolet kysymykseen hyväksytysti vastanneista on valikoinut jumalanpalvelusmusiikin tärkeimmäksi merkitykseksi ylistyksen. Kaksi seuraavaa tärkeimmäksi merkittävää asiaa ovat kiitoksen antaminen ja ihailu. Samat kolme asiaa nousevat esille myös toiseksi tärkeimpänä musiikin merkityksenä. Kiitoksen antaminen ja ihailu näyttäytyvät myös kolmanneksi tärkeimpänä merkityksenä. Johtopäätöksenä todettakoon siis, että IEC:n jumalanpalveluksessa kävijöille musiikki edustaa jumalanpalveluksessa pääasiassa ylistystä, kiitoksen antamista ja ihailua. Tämä vastaus sopii yhteen musiikin johtamisesta annettujen vastausten kanssa. Suurin osa vastanneista kertoo usean soittajan ja esilaulajan auttavan heitä osallistumaan yhteiseen ylistykseen. Ylistystä ja kiitosta edustavaa musiikkia on luontevaa tuottaa usean soittajan ja esilaulajan voimin.

On tärkeää huomata, että kukaan vastanneista ei pitänyt opetusta, katumusta tai hiljaisuutta Jumalan edessä tärkeimpänä musiikin merkityksenä jumalanpalveluksessa. Rukouskin sai musiikin tärkeimpänä merkityksenä molemmista jumalanpalveluksista yhteensä vain 13 vastausta. Toiseksi ja kolmanneksi tärkeintä asiaa listatessa mielipiteet jakautuivat enemmän, sillä niiden kohdalla kaikki vaihtoehdot saivat ainakin yhden vastauksen. Toiseksi tärkeimpänä musiikin merkityksenä juhlinta nousi rukouksen edelle, mutta kolmanneksi tärkeimmän merkityksen kohdalla rukous nähtiin miltei yhtä tärkeänä kuin kiitoksen antaminen.

Kyselylomakkeen avoimissa kysymyksissä vastaajaa pyydettiin jatkamaan lausetta ”In my opinion we sing in IEC Sunday services because”. Kaikista vastanneista yhteensä 68 jatkoi lausetta sanoilla ”we want to praise God” tai samantapaisesti. Avoimen kysymyksen tulos siis vahvistaa monivalintakysymyksestä saatua tulosta. On mielenkiintoista, että vaikka IEC:n jumalanpalveluksiin osallistujat ovat hyvin heterogeeninen joukko, vastaajat ovat todella yksimielisiä siitä, miksi jumalanpalveluksissa lauletaan. Muita vastauksissa useasti toistuneita syitä laulaa jumalanpalveluksissa olivat laulamisen raamatullisuus, rukous ja laulaminen osana jumalanpalveluksen kulkua. Jumalanpalveluk-

sisä laulaminen nähtiin tärkeänä myös tunteiden kannalta. Viiden vastaajan mielestä jumalanpalveluksissa lauletaan, koska se tuntuu hyvältä ja on hauskaa. Kuudelle vastaajalle jumalanpalveluksissa laulaminen tuo tunteen yhteenkuuluvuudesta seurakuntalaisten kesken. Neljä vastaajaa puolestaan tuntee laulaessa pystyvänsä olemaan lähellä Jumalaa ja keskittymään Jumalaan paremmin. Muita mainittuja syitä olivat kiitollisuus Jeesuksen sovitustyöstä, rakkaus ja kunnioitus Jumalaa kohtaan, kommunikointi Jumalan kanssa ja toive saada osakseen siunausta ylistyksen kautta.

7.1.4 Soittimet ja laulu

Kysyttäessä millainen laulajien ja soittajien määrä auttaisi ihmisiä ylistämään, vastaukset kaikkien vastanneiden kesken jakautuvat selvästi ”monta instrumenttia” ja ”ei merkitystä” vaihtoehtojen välille. Vaihtoehto ”ei soittajia” ei saanut yhtään kannattajaa ja ”ei laulajia” sai yhden ihmisen puolelleen. Iltapäivän jumalanpalveluksen kohdalla voidaan verrata lähes joka viikko jumalanpalveluksissa käyvien vastauksia kaikkien kyselyyn osallistujien vastauksiin. Vertailu osoittaa, että jokaviikkoiset kävijät ovat selkeämmin sen kannalla, että soittajia ja laulajia on oltava useita, kun taas kaikista vastaajista vaihtoehdot ”monta instrumenttia” ja ”ei merkitystä” saavat lähes saman määrän vastauksia. Aamujumalanpalveluksesta kerätyistä vastauksista samanlaista vertailua ei voida tehdä, koska vastaajista kahta vaille kaikki käyvät IEC:n jumalanpalveluksessa vähintään noin kerran kuussa. Molemmissa jumalanpalveluksissa tulokset joka viikko käyvien ja noin kerran kuussa käyvien välillä ovat hyvin samansuuntaisia. Useat aamujumalanpalveluksen kyselyyn vastaajista nostavat myös avoimissa kysymyksissä esille toiveensa monipuolisemmasta soitinten käytöstä. Lisäksi avoimet kysymykset paljastavat toiveen moniäänisestä laulusta.

Tulos toiveesta saada musiikin johtoon useita soittajia ja laulajia on sikäli mielenkiintoinen, että seurakuntalaisten kanssa käydyissä keskusteluissa sekä avoimiin kysymyksiin annetuissa vastauksissa toivottiin, että musiikin johdossa olisi yksi selkeästi nimetty henkilö. Kaikki seurakuntalaiset tietäisivät, kuka hän on ja hänellä olisi selkeä näky, miten musiikki jumalanpalveluksissa toteutetaan. Toisaalta kyselyn tulos ei kuitenkaan ole ristiriitainen keskustelujen kanssa, sillä nimetyn henkilön ei tarvitsisi johtaa juma-

lanpalvelusten musiikkia yksin, vaan hän voisi olla keulahahmo, joka kokoaa soittajat ja laulajat yhteen.

Eroa iltapäivän ja aamujumalanpalveluksen vastausten välillä löytyi siinä, että aamujumalanpalveluksessa laulajien määrä näyttää olevan suuremmalle osalle vastaajista merkityksetön kuin iltapäivän jumalanpalveluksessa. Yksi tulosta selittävä tekijä on se, että aamujumalanpalveluksessa ainoastaan musiikkiryhmän johtaja laulaa mikrofoniin. Tästä syystä esilaulajien ääni ei suuresti erotu muun seurakunnan laulusta, joten siinä mielessä esilaulajien määrällä ei ole suurta merkitystä.

Haastateltavat jakavat seurakuntalaisten toiveen saada jumalanpalveluksiin useita soittimia ja monipuolista musiikkia. IEC on monipuolisen jumalanpalvelusmusiikin toteuttamiseen nähden sekä haasteellisessa että etuoikeutetussa asemassa. Verrattuna muihin seurakuntiin IEC:stä tekee etuoikeutetun sen jumalanpalveluksiin osallistujien heterogeenisyys. IEC:n jumalanpalveluksiin kokoontuu ihmisiä ympäri maailmaa mitä erilaisimmista musiikillisista taustoista. Tämän vuoksi IEC:llä on erinomainen mahdollisuus hyödyntää jumalanpalveluksissaan eri maiden musiikkia ja sen tuottamiseen kuuluvia soittimia. Haastavaa musiikin monipuolistamisesta IEC:llä tekee musiikkiryhmien jäsenten vaihtuvuus. Useat musiikkiryhmien jäsenet eivät pysty elämäntilanteensa takia sitoutumaan täysipainoisesti tai he ovat pian lähdössä Suomesta eivätkä siksi voi sitoutua ryhmään pitkäksi aikaa. Mitä useampi soittaja ja laulaja ryhmässä on sitä enemmän ryhmän täytyy harjoitella, jotta se onnistuisi soittamaan ja laulamaan sujuvasti yhteen. Sen vuoksi ryhmän jäseniltä vaadittaisiin myös mahdollisuutta sitoutua harjoittelemaan yhdessä.

7.1.5 Laulujen kieli

Vastaajalta kysyttiin, minkä tyyllisen kielen käyttäminen yhteislauluissa auttaisi häntä ylistämään. Vaihtoehtoiksi annettiin vaihtoehdot ”easy”, ”rich”, ”personalised”, ”abstract” ja ”I don't mind”. Vastaaja sai valita kaksi annetuista vaihtoehdoista. Tarkoituksena oli asettaa vastapareiksi ”easy” ja ”rich” sekä ”personalised” ja ”abstract”. Osa vastaajista oli kuitenkin valinnut vaihtoehdot ”easy” ja ”rich”, minkä vuoksi en analysoidessani asettanut vaihtoehtoja vastapareiksi alkuperäisen ajattelun mukaisesti.

Iltapäivän jumalanpalveluksessa suurimmalle osalle vastaajista kielen tyyllillä ei ole merkitystä. Ne, joilla asiasta on mielipide, toivovat laulujen kielen olevan ensisijaisesti helppoa. Seuraavaksi merkityksellisin asia on kielen henkilökohtaisuus, jonka kanssa lähes yhtä merkityksellistä on kielen rikkaus. Abstraktia kieltä lauluihin toivoi vain seitsemän vastaajaa. Samoin kuin iltapäivän jumalanpalveluksessa, myös aamujumalanpalveluksen vastaajista suurimmalle osalle kielen muodolla ei ole merkitystä. Täysin saman vastausmäärän saa kuitenkin myös toive kielen henkilökohtaisuudesta. Muiden vaihtoehtojen kesken vastaukset jakautuivat lähes tasaisesti.

Yksi haastateltavista nosti laulujen kielen erityisesti esille. Hänen mukaansa olisi tärkeää, että IEC:n jumalanpalveluksissa laulettaisiin myös suomeksi.

We are an international congregation IN Finland. While english will and must be our first language, finnish is getting more and more important for us (Haastateltava 6, 21.3.2010).

Syyksi suomeksi laulamiseksi hän antoi sen, että useiden seurakuntalaisten lapset ovat syntyneet Suomessa ja puhuvat äidinkielenään suomea, minkä vuoksi olisi tärkeää, että myös lasten vanhemmat oppisivat sitä. Jumalanpalveluksissa suomeksi laulaminen voisi motivoida seurakuntalaisia opiskelemaan suomen kieltä, mikä olisi tärkeää, jotta he integroituisivat paremmin suomalaiseen yhteiskuntaan. Toinen haastateltava oli sitä mieltä, että IEC:n jumalanpalveluksissa pitäisi laulaa monilla eri kielillä, jotta eri maista tulevat seurakuntalaiset voisivat tuntea olonsa kotoisaksi.

7.2 Kyselylomakkeen arviointia

Kyselylomakkeessa oli havaittavissa tiettyjä puutteita. Kysymys numero yhdeksän ”In IEC Sunday services I would like to listen to musical presentation” oli ilmeisesti väärin muotoiltu, koska usea vastaaja oli pistänyt tuon kysymyksen kohdalle vain kysymysmerkin tai muuten antoi ymmärtää, että ei ymmärtänyt kysymystä. Tämä lienee yksi kohta, josta saamani kritiikki kyselylomaketta kohtaan on noussut. Kyselylomaketta näet kritisoiitiin siitä, että se on kovin suomalaislähtöinen. Kritiikin antajan tarkentaessa lausuntoaan kävi ilmi, että hänen mielestään suomalainen vastaaja ymmärtää, mitä olen kysymyksillä tarkoittanut, koska hän on elänyt samassa ympäristössä kuin minä, mutta

ulkomaalaiselle kysymykset eivät välttämättä aukene. Tämä kritiikki olisi ymmärrettävissä kysymyksen yhdeksän kohdalla, sillä Suomessa olemme tottuneet välillä kuuntelemaan musiikkiesityksiä jumalanpalveluksissa, mutta muualla maailmassa näin ei välttämättä ole. Kokonaisuudessa hyväksyttävien vastausten määrä tuon kysymyksen kohdalla jäi niin pieneksi, että päätin jättää kysymyksen kokonaan pois vastausten analysoinnista.

Toinen kritisoinnin kohde oli ikää koskeva kysymykseni. Olin antanut vaihtoehtoiksi 10–20 ja seuraavaksi 20–35 ja niin edelleen. Ikähaarukoiden rajalla olevien henkilöiden vastaaminen oli hankalaa, koska he olisivat voineet vastata kahteen vaihtoehtoon. Seuraavan vaihtoehdon olisi siis tullut olla 21–35, jotta ongelmaa ei olisi syntynyt.

Kysymyksessä kahdeksan vastaajaa pyydettiin laittamaan annetut vaihtoehdot tärkeysjärjestykseen. Tämä oli kenties muista kysymyksistä liian poikkeava, koska useat vastaajat olivat vain rastittaneet joitakin vaihtoehtoja samoin kuin muiden kysymysten kohdalla pyydettiin tekemään. Näitä vastauksia en tämän kysymyksen kohdalla tietenkään voinut ottaa huomioon, koska en voinut tehdä mielivaltaisia tulkintoja rastien tärkeysjärjestyksestä, minkä vuoksi vastausprosentti tämän kysymyksen kohdalla jäi alhaiseksi.

Analyysivaiheessa huomasin, että oli oikea ratkaisu kysyä jumalanpalvelusmusiikin merkityksestä myös avoimella kysymyksellä, koska siitä saadut vastaukset toivat lisäisältöä monivalintakysymyksessä hiukan suppeaksi jääneille vastauksille. Avoimia kysymyksiä olisi kenties kannattanut sijoittaa eri kohtiin kyselylomaketta, sillä niiden kaikkien sijoittuminen kyselylomakkeen loppuun kenties laskee vastaajan motivaatiota kirjoittaa vastauksia. Yhdeksättä kysymystä lukuun ottamatta lomakkeen kysymykset olivat vastausten perusteella ymmärrettäviä, sillä suljetuissa ja avoimissa kysymyksissä annetut vastaukset tukivat toisiaan. Kyselylomakkeen pituus oli sopiva sen perusteella, että vastaustilanteessa kenelläkään ei näyttänyt loppuvan aika kesken.

7.3 Vertailua vuonna 2005 tehdyn tutkimuksen kanssa

Anna Reivinen toteutti IEC:ssä jumalanpalvelusmusiikkia koskeneen kyselyn osana laajempaa tutkimusta. Hänen kyselyssään esitettiin viisi kysymystä, jotka käsittelivät musiikkityyliä, musiikin johtamista ja jumalanpalveluksissa sopimattomina pidettyjä asioita. Omassa kyselyssäni en käsitellyt jumalanpalvelukseen sopimattomia asioita, joten sen osalta en voi tehdä vertailua. (Reivinen 2005, 2–4.)

Reivinen esitti musiikkityyliä koskeneet kysymyksensä kahtena suljettuna kysymyksenä, joista toinen käsitteli musiikin etnistä taustaa ja toinen musiikin aikakautta. Molemmissa kysymyksissä yksi vaihtoehdoista oli ”jokin muu”. Tulokset kertovat, että 22 prosenttia vastaajista oli valinnut sen ja kirjoittanut selitykseksi toiveen kaikkien musiikkityylien sekoittamisesta. (Reivinen 2005, 2–3.) Tämä tulos on yhdenmukainen oman tutkimukseni tulosten kanssa. Vapaissa kommentteissa useat aamujumalanpalveluksen vastaajat näet kertoivat olevansa hyvin tyytyväisiä uudistuneeseen käytäntöön, jossa jokaisena sunnuntaina lauletaan sekä vanhempia että uudempia lauluja.

Reivisen tutkimuksessa 16 prosenttia vastaajista oli toivonut laulamista ilman instrumenttien säestystä. Tämä tulos eroaa oman tutkimukseni tuloksista, joissa ainoastaan yksi vastaaja oli tämän mielipiteen kannalla. Tulokseni kertovat, että suurimmalle osalle vastaajista soittimien ja laulajien määrällä musiikin johdossa ei ole merkitystä. Reivisen tutkimuksessa sen sijaan ainoastaan yhdelle vastaajalle asialla ei ollut merkitystä. On kuitenkin otettava huomioon, että omassa kyselyssäni ”I don’t mind” oli annettu valmiina vastausvaihtoehtona kun taas Reivisen kyselyssä vastaava vaihtoehto oli esitetty muodossa ”Other”, jolloin vastaajan oli kirjoitettava sanallisesti, ettei asialla ole hänelle merkitystä. (Reivinen 2005, 3–4.)

8 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Tutkimuksen tuloksista voisi tehdä sen tulkinnan, että mikäli halutaan auttaa ihmisiä ylistämään, musiikkia on jatkossa johdettava usean instrumentin ja usean esilaulajan tuella. Tämän päätelmän voi kuitenkin myös kyseenalaistaa, sillä tuloksista on huomioitava myös se suuri joukko, joille soittajien ja laulajien määrällä ei ollut merkitystä. Toisaalta tuloksissa voisi perustellusti antaa suuremman arvon niille vastauksille, jotka jokaviikkoiset kävijät ovat antaneet, sillä vakituisesti seurakunnan toiminnassa mukana olevina, heillä on tarkempi tieto, millaista musiikki jumalanpalveluksissa yleensä on ja lisäksi he tulevat luultavasti jatkossakin olemaan läsnä jumalanpalveluksissa. Tällöin tulisi pitäytyä ensimmäisessä tulkinnassa ja kehittää musiikin johtoa kohti usean soittajan ja laulajan kokoonpanoa. Sen sijaan toimintaan vaikuttavia päätelmiä, ainakaan kovin pitkälle meneviä, on turha tehdä sellaisten vastausten pohjalta, jotka ovat antaneet IEC:n jumalanpalveluksessa satunnaisesti käyvät, sillä he eivät välttämättä ole nauttimassa päätelmistä mahdollisesti seuraavasta toiminnasta.

Tulokset kertovat, että laulujen valinnassa ei tarvitse kiinnittää erityistä huomiota laulun sanojen kielelliseen muotoon, koska kielen tyylillä ei suurimmalle osalle seurakuntalaisista ollut ylistämistä vaikeuttavaa tai helpottavaa merkitystä. Sen sijaan huomiota tulisi kiinnittää siihen, että seurakuntalaisille syntyisi laajempi kuva jumalanpalvelusmusiikin merkityksestä. Ylistyksen, kiitoksen antamisen ja ihailun lisäksi musiikilla on jumalanpalveluksissa myös monia muita merkityksiä. Monipuolinen musiikkityylien hyödyntäminen jumalanpalveluksissa voisi auttaa seurakuntalaisia huomaamaan, että musiikki voi olla myös rukousta, katumusta ja hiljaisuutta Jumalan edessä. Mitä laajemmin musiikin merkitys jumalanpalveluksissa ymmärretään sitä paremmin musiikki saa palvella kuulijaansa.

Näyttää siltä, että mikäli jumalanpalvelukissa kävijät halutaan saada laulamaan, laulujen on oltava tuttuja. Toisaalta totta on sekin, mitä eräs kanttori totesi, että joskus myös Enkeli taivaan on ollut uusi laulu. Toisin sanoen uudet laulut eivät koskaan tule tutuiksi, ellei niitä ikinä laula. Eri laulut myös ovat tuttuja eri ihmisille, mutta on kuitenkin joitakin lauluja, jotka ovat tuttuja kaikille. Tällaisia lauluja ovat esimerkiksi mainittu Enkeli taivaan tai englanninkieliseen ympäristöön paremmin sopiva *Amazing grace*. Olisi hy-

vä, jos joka sunnuntaina mukana olisi vähintään kaksi todella tunnettua laulua, kuten Amazing grace. Tämä on erityisen tärkeää iltapäivän jumalanpalveluksessa, johon osallistuu joka viikko myös uusia kävijöitä. Myös laulujen valinnalla on mahdollista viestittää, että seurakuntaan pääsee mukaan helposti ja kaikki ovat tervetulleita.

8.1 Kehitysehdotuksia

Koska tulokset osoittavat, että laulujen tuntemattomuus on usealle seurakuntalaiselle esteenä yhteiseen ylistykseen osallistumiseen, esitän joitakin ehdotuksia tilanteen muuttamiseksi. Mielestäni on olennaista päättää, mikä laulujen valinnassa on ensimmäinen prioriteetti. Tutkimuksessa esille nousi kaksi prioriteettia ylitse muiden. Tärkeänä pidettiin sekä laulujen tunnettavuutta että laulujen sanoitusten sopivuutta päivän teemaan. Nämä asiat voivat joskus toteutua yhtä aikaa, mutta useimmiten vain toista voidaan noudattaa. Laulujen valinnasta päättävien henkilöiden tulisi siis muodostaa yhteinen kanta siitä, kumpi on tärkeämpää silloin, kun molemmat eivät voi toteutua.

Kannatan sitä IEC:n musiikkitoiminnan vastuunkantajan ehdotusta, että kerättäisiin laulukokoelma, jonka sisältä jumalanpalvelusten laulut valittaisiin. Oma ehdotukseni olisi, että kokoelma sisältäisi noin 150 laulua, koska suurempaa määrää on vaikea pitää muistissa ja pienempään määrään kyllästyy liian pian. Sunnuntain teema tulee yleensä selvimmin esiin saarnassa, minkä vuoksi Saarnalaulu voitaisiin valita päivän teeman perusteella, myös kokoelman ulkopuolelta. Saarnalaulua voitaisiin soittaa jo silloin, kun ihmiset saapuvat kirkkoon. Näin se olisi joka tapauksessa edes hivenen tuttu ainakin kirkkoon aikaisin tulleille. Tuntemattoman saarnalaulun ensimmäistä säkeistöä voitaisiin laulaa muutaman kerran läpi, niin että melodia tulisi kaikille tutuksi. Kaikkien muiden laulujen tulisi mielestäni olla tuttuja, seurakunnassa säännöllisesti laulettuja lauluja.

Mikäli laulukokoelma tehtäisiin huolella, samassa yhteydessä voitaisiin varmistaa laulujen teologisen sisällön yhteensopivuus kirkon yleisen teologisen linjan kanssa. Laulukokoelman kokoamisessa voisivat olla mukana kaikki laulujen valinnasta vastaavat henkilöt, ja myös seurakunnan ääntä voitaisiin mahdollisesti kuulla. Jos jokainen valitsisi laulut yhdessä muodostetun kokoelman sisältä, musiikkikomitean ei tarvitsisi erikseen kokoontua kahden kuukauden välein keskustelemaan lauluvalinnoista. Tämä puo-

lestaan mahdollistaisi laulujen valitsemisen lähempänä sitä ajankohtaa, kun niitä käytetään. Laulukokoelma keventäisi laulujen valintaa myös siten, että ne ihmiset jotka laulaja ovat soittamassa, voisivat valita soitettavat laulut. Toisin sanoen välttyttäisiin tilanteelta, jossa jumalanpalveluksen laulut on valinnut henkilö, joka ei itse osallistu jumalanpalvelukseen.

Laulujen suppeampi vaihtuvuus keventäisi esilaulajien ja soittajien tehtävää, mikä voisi parhaimmillaan näkyä moniäänisempänä lauluna ja laajempana soitinten käyttönä. Laulukokoelmaan valitut laulut kävisivät esilaulajille vähitellen tutuiksi, minkä vuoksi yhteistä harjoitusaikaa ei tarvitsisi käyttää laulujen opetteluun. Harjoituksissa voitaisiin sen sijaan keskittyä uusien stemmojen harjoitteluun. Soittajien ei olisi myöskään niin vaikea tulla mukaan, koska laulut eivät olisi heille vieraita. Kokemattomamat soittajat voisivat ensiksi harjoitella muutaman laulun soittamisen hyvin, niin että he pääsisivät soittamaan joka kerta kun heidän harjoittelemansa laulut olisivat käytössä. Vähitellen laulujen määrää voisi lisätä siten, että kokemattomatkin soittajat lopulta osaisivat kaikki laulukokoelmaan valitut laulut.

Mikäli laulukokoelmaan haluttaisiin ottaa uusia lauluja, niitä opeteltaisiin jumalanpalveluksissa yhdessä. Opettelu voisi tapahtua joko niin, että sama laulu laulettaisiin jumalanpalveluksen aikana useassa eri kohdassa tai niin, että esimerkiksi ehtoollisen aikana sitä soitettaisiin jatkuvana nauhana yhä uudelleen. Vaihtoehtoisesti uutta laulua voitaisiin laulaa esimerkiksi neljänä sunnuntaina peräkkäin. Uudesta laulusta voitaisiin myös jakaa nuottikuva seurakuntalaisille heidän tullessaan kirkkoon, mikäli nuottikuvan julkaisu tekijänoikeuksien osalta olisi mahdollista. Mihän opettelutapaan päädytäänkään, on olennaista, että uudet laulut tuodaan mukaan vakituiseen lauluvalikoimaan systemaattisen opettelyn kautta.

Jumalanpalvelusmusiikin monipuolistaminen puolestaan voisi käytännössä tapahtua siten, että musiikkiryhmissä eri maista tulevat jäsenet voisivat kukin vuorollaan esitellä musiikkiryhmälle oman kotimaansa musiikkia. Jumalanpalveluksissa musiikkiryhmän jäsenet toimisivat esilaulajina ja soittajina kuten tavallista, ja vierasmaalaista laulua toistettaisiin useasti siten, että koko seurakunta oppisi sen. Laulukokoelmaan tulisi siis valita lauluja monipuolisesti eri kulttuureista, jotta kunkin kulttuurin edustaja voisi vuorollaan valita kokoelmasta laulun, jonka opettaa. Laulut laulettaisiin alkuperäisellä kielellä,

mutta sanat käännettäisiin myös englanniksi, jotta kaikki tietäisivät, mitä laulun sanat merkitsevät. Musiikkiryhmän jäsenet tuskin oppisivat täysin sisäistämään vieraan kulttuurin soittotyyliä tai ääntämään vierasta kieltä täydellisesti, mutta se ei olisi haitallista, koska jumalanpalvelus ei ole esiintymistilanne.

8.2 Tutkimuksen luotettavuuden arviointi

Tutkimukseni luotettavuutta lisää se, että tulin yhteisöön uutena jäsenenä, minkä vuoksi minulla ei ollut ehtinyt muodostua henkilökohtaista suhdetta haastateltaviin, mikä olisi saattanut vaikuttaa haastatteluista saataviin tuloksiin. Haastattelutulosten luotettavuutta sen sijaan vähentää se, että kaikkia haastatteluista ei tehty samalla tavalla, mikä on voinut vaikuttaa haastatteluiden sisältöön. Kaikkia käytettyjä haastattelumalleja kuitenkin yhdistää molempien osapuolten mahdollisuus esittää tarkentavia kysymyksiä. Haastattelut eivät ole sellaisenaan toistettavissa, koska puolistrukturoidun mallinsa vuoksi ne sisälsivät tarkentavia kysymyksiä myös etukäteen valmisteltujen kysymysten ulkopuolelta. (Vilka 2005, 157–159.)

Aineiston keruun aikainen osallistumiseni IEC:n toimintaan sekä lisää että vähentää tutkimuksen luotettavuutta. Toisaalta havaintojen kautta saatu materiaali täydentää haastatteluista ja kyselystä saatuja tuloksia, mutta osallisuus toimintaan myös vähentää mahdollisuutta nähdä kerätty aineisto täysin objektiivisesti, vaikka siihen tutkijana pyrinkin. Havaintojen kautta minulla on tietty käsitys IEC:n jumalanpalvelusmusiikin nykyisestä tilanteesta, mikä saattaa ohjata huomioni kiinnittymistä erityisesti sellaisiin aineistosta nouseviin asioihin, jotka tukevat omaa käsitystäni. (Hirsjärvi ym. 2009, 231–233.)

Seurakuntalaisille tehdyn kyselyn osalta tutkimus on toistettavissa sellaisenaan, koska lomake jaettiin seurakuntalaisille avaamatta kysymyksiä millään tavalla. Ennen kyselyn toteuttamista annettu suullinen informointi ei kuitenkaan ole sanasta sanaan toistettavissa, koska sitä ei ole kirjoitettu kirjalliseen muotoon. Lisäksi Vilkan teoksessa esitetään, että tutkimus on aina luotettava ajassa ja paikassa. Kyselyn toistaminen sellaisenaan ei antaisi täysin samanlaisia tuloksia, koska niin seurakunta kuin sen toiminnassa käytettävä musiikki elävät jatkuvasti. Todennäköisyys sille, että uusintatutkimuksen aikaan ju-

malanpalvelukseen osallistuisi sama määrä ihmisiä kuin alkuperäisen tutkimuksen teon aikaan, on melko pieni. Lisäksi jumalanpalvelusmusiikki voisi kyselyn toistamisen hetkellä olla täysin erilaista kuin alkuperäisen tutkimuksen toteuttamisen aikaan, mikä vaikuttaisi niihin mielikuviin, joiden pohjalta kyselyyn osallistujat antavat vastauksensa. Olen pyrkinyt lisäämään kyselylomakkeen validiteettia kysymällä samaa asiaa sekä suljetulla että avoimella kysymyksellä. (Vilka 2005, 158–160.)

8.3 Kehittävää tutkimusta

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, miten IEC:n jumalanpalvelusmusiikkia tulisi kehittää. Tutkimus pääsi tavoitteeseensa, sillä saatiin selkeitä tuloksia, joiden ansiosta IEC:n jumalanpalvelusmusiikista vastaavien ei tarvitse kehittää IEC:n jumalanpalvelusmusiikkia sattumanvaraisesti, vaan he voivat pohjata kehittämistä koskevat ideansa tutkittuun tietoon. Esimerkiksi ajatus jumalanpalvelusmusiikin kehittämisestä laajentamalla käytettävien laulujen määrää ei tutkimukseni valossa ole mielekäs. Jos sen sijaan jumalanpalveluksiin pyritään jatkossa valitsemaan rytmisesti ja melodisesti helpompia lauluja tai säestämään lauluja monipuolisemmalla soitinvalikoimalla, voidaan näissä pyrkimyksissä vedota tutkimukseni tuloksiin.

Tutkimuksestani on hyötyä myös muille seurakunnille. Kyselyn tulokset antavat yhden kuvan siitä, miten seurakuntalaiset voivat ymmärtää jumalanpalvelusmusiikin merkityksen, ja mikä auttaa seurakuntalaisia osallistumaan jumalanpalvelusten yhteislauluihin. Siten tutkimukseni lukeminen voi avata uusia näkökulmia myös muiden seurakuntien jumalanpalvelusmusiikista vastaavien ajatteluun. Jos muissa seurakunnissa innostutaan tutkimaan jumalanpalvelusmusiikkia, tekemääni kyselylomaketta voi pienen muokkauksen jälkeen hyödyntää myös muissa tutkimuksissa. Lisäksi esittämiäni kehitysehdotuksia voi mainiosti kokeilla missä tahansa seurakunnassa.

Tutkimuksen tekemisen myötä kehityin itse tutkijana. Opin että tutkimuksen teossa on otettava huomioon niin teoreettiset, käytännölliset kuin eettisetkin seikat. Lisäksi opin arvostamaan tutkittua tietoa ja hyödyntämään sitä. Tutkimuksen teko on pitkäjänteistä ja hidasta työtä, mutta siitä hyötyvät monet.

LÄHTEET

- Apajalahti, Hannu 1991. Melodia. Teoksessa Kustanneosakeyhtiö Otava (toim.) Suuri musiikkitietosanakirja 4 Kuul-N. Keuruu: Weilin + Göös.
- Apajalahti, Hannu; Jalkanen, Pekka 1991. Rytmii. Teoksessa Kustanneosakeyhtiö Otava (toim.) Suuri musiikkitietosanakirja 5 O-See. Keuruu: Weilin + Göös.
- Eskola, Jari & Suoranta, Juha 2001. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino.
- Haastateltava 2. Jumalanpalvelusmusiikista vastaava vapaaehtoinen, International Evangelical Church. Helsinki. Haastattelu 26.3.
- Haastateltava 4. Jumalanpalvelusmusiikista vastaava vapaaehtoinen, International Evangelical Church. Helsinki. Haastattelu 26.3.
- Haastateltava 5. Jumalanpalvelusmusiikista vastaava vapaaehtoinen, International Evangelical Church. Helsinki. Haastattelu 26.3.
- Haastateltava 6. Jumalanpalvelusmusiikista vastaava vapaaehtoinen, International Evangelical Church. Helsinki. Haastattelu 26.3.
- Hirsjärvi, Sirkka; Hurme, Helena 2009. Tutkimushaastattelu – Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Caudeamus Helsinki University Press.
- Hirsjärvi, Sirkka; Remes, Pirkko; Sajavaara, Paula 2004. Tutki ja kirjoita. 10. painos. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- International Evangelical Church in Finland 2001. Esite – The 25th anniversary of the International Evangelical Church in Finland 1976-2001.
- Keskitalo, Timo 2010. Henkilökohtainen tiedonanto 8.3. ja 20.9.
- Kirkon tutkimuskeskus 3.1.2002. Musiikki- ja kulttuuritoiminta. Viitattu 15.10.2010 http://www.evl.fi/kkh/ktk/kertomus96-99/nelivuotiskertomus-04.shtml#P457_101980.
- Kirkon tutkimuskeskus i.a. Uskonnot Suomessa –hanke. Viitattu 24.11.2010. <http://www.uskonnot.fi/yhteystiedot/>.
- Kuula, Arja 2006. Tutkimusetiikka – Aineistojen hankinta, käyttö ja säilytys. Tampere: Vastapaino.
- Raamattu. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkolliskokouksen vuonna 1992 käyttöön ottama suomennos. Helsinki: Kirjapaja.
- Reivinen, Anna 2005. Report on the music at the International Evangelical Church.

- Sariola, Yrjö 2001. Jumalanpalveluksen käsikirja. Helsinki: Kirjapaja.
- Sariola, Yrjö 2003. Kirkkomusiikki ja musiikin teologia. Teoksessa Lasse Erkkilä, Ulla Tuovinen, Erkki Tuppurainen (toim.) Kirkkomusiikin käsikirja. Helsinki: Kirjapaja.
- Sibelius-akatemia i.a. Musiikinteoria 1. Viitattu 21.11.2010
<http://www2.siba.fi/muste1/index.php?id=45&la=fi>.
- Smith, Jane Stuart & Carlson, Betty 1998. A gift of music – Great composers and their influence.
- Suomen evankelis-luterilainen kirkko, i.a. Kirkollisten toimitusten opas. Viitattu 28.10.2010
http://www.ev1.fi/kkh/to/kjmk/toim-kirja/toim-opas_1.html.
- Suomen evankelis-luterilainen kirkko, i.a. Jäsenet. Viitattu 1.11.2010
<http://ev1.fi/EVLfi.nsf/Documents/68ED832793E78AF5C22575EF003AD029?OpenDocument&lang=FI>.
- Suomen uskonnonopettajain liitto ry. i.a. Viitattu 1.11.2010
<http://www.suol.fi/raamattunet/nuorkkot.html>.
- Tuomi, Jouni; Sarajärvi, Anneli 2002 Laadullinen tutkimus ja sisältöanalyysi. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Tuppurainen, Erkki 2003. Kirkkomusiikin historia ja nykypäivä. Teoksessa Lasse Erkkilä, Ulla Tuovinen, Erkki Tuppurainen (toim.) Kirkkomusiikin käsikirja. Helsinki: Kirjapaja.
- Valtasaari, Risto 2003. Musiikki jumalanpalveluksen kokonaisuudessa. Teoksessa Lasse Erkkilä, Ulla Tuovinen, Erkki Tuppurainen (toim.) Kirkkomusiikin käsikirja. Helsinki: Kirjapaja.
- Valli, Raine 2001. Johdatus tilastolliseen tutkimukseen. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Vilkkä, Hanna 2005. Tutki ja kehitä. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.
- Saaranen-Kauppinen, Anita; Puusniekka Anna 2006, Menetelmäopetuksen tietovaranto (Verkkójulkaisu). Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Viitattu 14.10.2010. http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L6_3_3.html.

LIITE 1 Haastattelukysymykset

Name:

Nationality:

- 1 What is your position in the IEC congregation?
- 2 How long have you been a member of this congregation?
- 3 How long have you worked for IEC?
- 4 What is the aim of your work?
- 5 What was the situation concerning musik like before you started your work in IEC?
- 6 What kind of changes have been achieved because of your work?
- 7 In your opinion, what kind of music should be used in IEC?
- 8 What should be still be improved concerning music in IEC?
- 9 What difficulties are there in music work?
- 10 How do you think we could get the members of the congregation more involved?
- 11 What questions should be included in a questionnaire about music in this congregation?

LIITE 2 Kyselylomake

Questionnaire about music in IEC Sunday services

1. My age is between

- 10-20 20-35 35-50 50-70 70-

2. The country I have spent most of my life is in

- Africa Asia Australia Europe
 South-America North-America

3. My denomination is

- Catholic Orthodox Pentecostal Lutheran
 Some other _____

4. I attend the IEC Sunday services

- Almost every week About once every two weeks
 About once a month 1-8 times a year
 I'm here for the first time

5. It helps me to worship when the music is lead by

- One instrument Many instruments No instruments
 I don't mind

6. It helps me to worship when the music is lead by

- One singer Many singers No singers
 I don't mind

7. It helps me to worship if the language of the songs we use in services is (choose max 2)

- Easy Rich
 Personalised “I love you my King Jesus”
 Abstract “The whole creation praises His holy name” I don’t mind

8. For me the music in the services represents (Number them in order of priority)

- Praise Giving thanks Adoration Celebration
 Instruction Being silent in Gods presence Prayer Repentance
 Something else_____

9. In IEC Sunday services I would like to listen to musical presentation

- Never Less than once a month Once a month
 Every other Sunday Every Sunday

10. For me it’s hard to worship when we sing songs that (choose max 3)

- I am not familiar with Have too high tempo
 Have too slow tempo Have too difficult melody
 Have too simple melody Have too difficult rhythm
 Have too simple rhythm Have too high volume
 Have too low volume The words are hard to fit in to the melody
 Something else:_____

11. In my opinion we sing in IEC Sunday services because

12. I sing along in IEC Sunday services

- Every song More than every other song Less than every other song
 Never

13. It would help me to sing along more if we could _____

14. The most natural way for me to worship is _____

15. Any other comments you would like to make regarding the music at the Sunday services of the IEC

LIITE 3 Kyselylomakkeen saatekirje

Dear answerer,

This questionnaire is made to find out, how the music at International Evangelical Church Sunday services could be developed in order to help people to worship in the services. It is also part my thesis, which subject is music in International evangelical Church Sunday services. I make the thesis to Diaconia University of Applied Sciences. The answers of the questionnaire will be calculated and compared to each other and the results will be published in my thesis.

Your answer is very important for the benefit of the congregation and my thesis.

Thank you for your time and effort.

Anna Väätäinen,

A trainee of IEC music ministry

If you would like to know more about the survey, please contact me to my email:
anna.vaatainen@gmail.com